

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

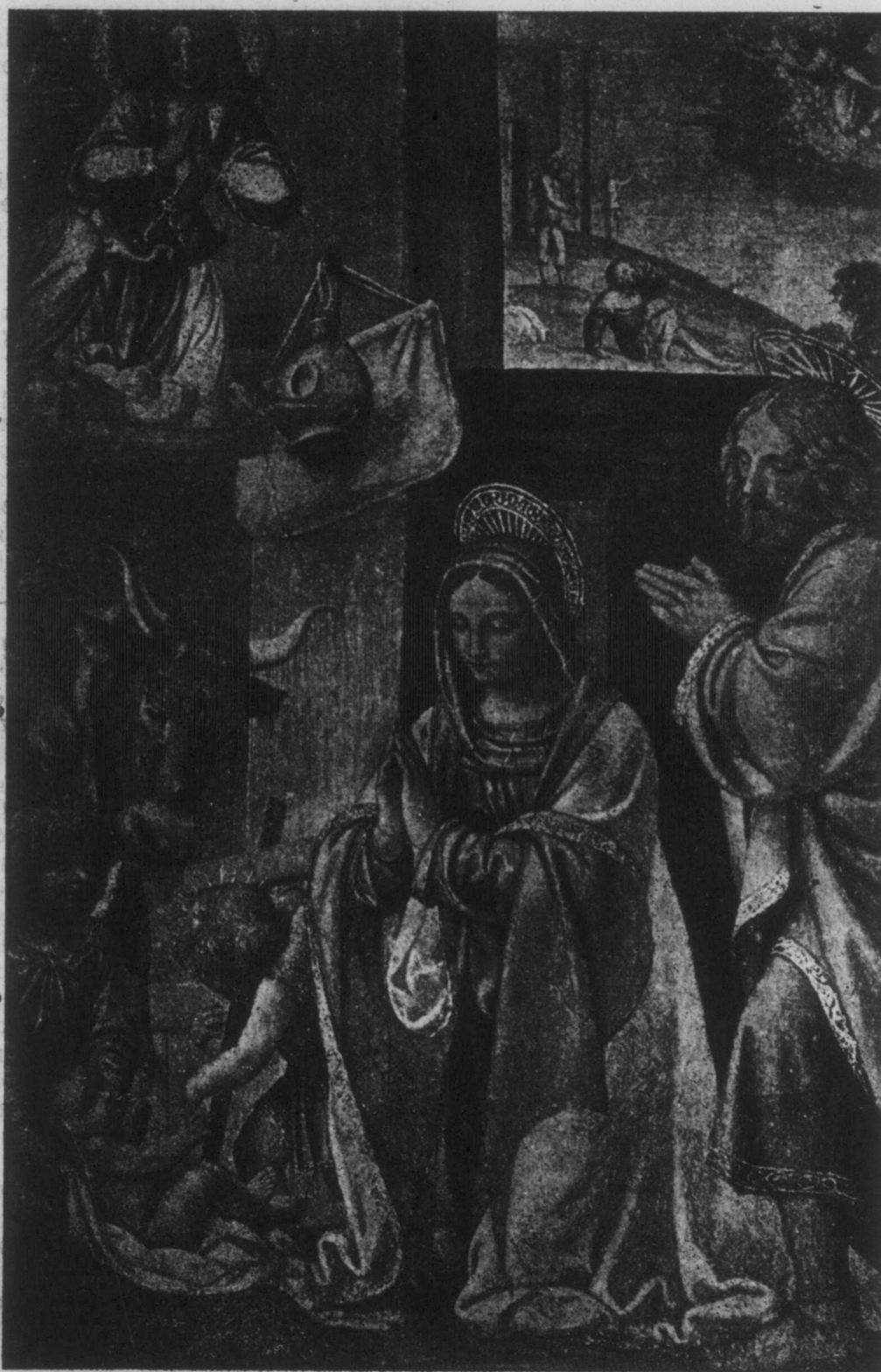
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II.

ВІННІПЕГ, МАН. ГРУДЕНЬ, 1925

ЧИСЛО (21) 12

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ТРОПАР

Різдво Твое, Христе Боже наш, принесло світло пізнання цілому світові, бо ним ті, що звіздам вклонялися, від звізди навчилися поклонятися Тобі, Сонцю праведному, і визнати Тебе, як Схід із неба, Господи, слава Тобі.

НАШИМ ЧИТАЧАМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ТА ВЗАГАЛІ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ ЖЕЛАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

КОНДАК

Сьогодні Діва Предвічного народжує, а земля Недосяжному підносить, Ангели з пастухами прославляють, а мудреці з звіздою подорожують, бо ради нас народилось Дитя мале, Віковічний Бог!

З ЛАСКИ БОЖОЇ, ВОЛЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ — АРХИЕПИСКОП АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ.

Дорогим Пастирям, Братам і Сестрам — вірним Дітям Рідної Церкви на землі американській і канадській. Божа ласка і олагословіння нехай подадуть мир, злагоду та любов, нехай Вас усіх обдарують великими радощами свята народження Божественного Немовляти.

„Христос народжується — славете,
Христос з небес — зустрічайте,
Христос на землі — возносіться!”
(Слова першої пісні канону на Різдво Христове).

І знов, Любі Брати та Сестри, вічно текучий час підводить нас до радісних днів великого християнського свята з'явлення на землі Бога в чоловікові, свята народження Божого Сина.

Радісно Свята Церква кличе нас: „славете”, „зустрічайте”, на крилах ясных вищих радощів „возносіться”, бо „Христос народжується”, бо „Христос з небес”, бо Христос вже „на землі”.

Сі світлі кличі Матери-Церкви, кличі, що одривають нас на першу хвилю од буденщини життя, кличі, підносячі нас над мізерною повсякденністю, сі кличі ніколи не залишались без відповіді.

Серця християн усіх часів, країн та народів в відповідь на сі кличі завжди переповнювались ясною, чистою радістю. Серця ті як срібні струни арфи завжди тремтючи дзвеніли в тій радості і, оспівуючи народження Бога, віками створювали особливу, привабливу своєю непорочною чистотою і святістю атмосферу, в якій переходить се свято. Немов би ніжним серпанком кожен нарід, а поміж них особливо наш український, на протязі тих віків обвивав се свято дивними оповіданнями, старовинними переказами, оспівував в численних колядках. В усьому сему серце людське, повне живої віри, безмежної любови розкривалось і тепер розкривається в різнобарвній красі, навіяній тихими і побожними радощами свята народження Божого Сина. В сих оповіданнях, легендах, колядках, на зустріч Богу, все простившому, ласкавому, сходячому примирити своїх негідних дітей з Собою, на зустріч Йому несеться могутня пісня ясных радощів, пісня безмежної любови, пісня примиреного з Богом людства.

Може бути, що не всі діти Церкви ясно, силою, сказав би, свого розуму охоплюють велике значіння народження Сина Божого, але до серця віри, і крім нашого розуму, Всевидучий Господь знає таємні, нам невідомі стежки. Він Сам одвідує серце повне покірної любови, Сам Він приносить йому висші тихі небесні радощи, приносить і радощи свята Свого народження. Все-ж наш обов'язок, по силі свого розвитку, вглиблюється в побожнім роздумуванню в свою величню, радісну подію, в сю тайну Божого Провидіння, Божої Ласки. Розум наш даний нам не тільки для того, аби послуговувати ним в своїх земних справах, в своїй повсякденній роботі, а перш од усього, щоб стали ми свідомими дітьми нашого Небесного Отця, знаючими Його волю і йдучими слідом за Його вказаннями. Отже, аби радість Різдвяних Свят для Вас, Дорогі Брати і Сестри, була совершенна, аби Ви її прийняли свідомо, треба аби Ви всі по силі даних Вам розуміли величність події, яку святкуємо.

Коли поглянемо на дорогу, яку пройшло людство з початку свого існування, ми зобачимо безконечний ряд віків, початок яких тратиться од нашого зору в сивизні далекої од нас старовини. Як не допитлива чоловіча думка, як далеко не зайшла вона у всяких розслідах, однак вона ще не встановила часу, коли почалася стежка людського життя. За нами в минулому простелася довгими, безконечними, як для нашого ока, віками ся стежка. Яких тільки змін не було на тій стежці віків і тисячеліть! Повставали і зникали народи, підносилися і падала людська міць і слава, саме лице землі за такий довгий час не раз мінялося. Подумати тільки, що може значити життя окремої людини з її переходючими дрібними інтересами в порівнанні з тою величавою дорогою, яку до сього часу пройшло людство?! Все на тій дорозі віків мало доволі часу вирости, вбитися в силу, завмерти, вивітрилися і остаточно зникнути. Така була доля усіх поганських вір та світоглядів на них збудованих. Однак на всьому сему безконечно довгому просторі часу не гине, навпаки міцніє, росте, вбирається все в нову і нову форму властиве людям всіх віків і народів почуття, що поволі стає переконанням, що сучасне життя, так недосконале, не може бути остаточно, що ми, учасники того життя готуємось в ньому до вищого життя, яке нам по праву належить. Почуття се слідно у всіх вірах, у всіх напрямках бувших систем світогляду. Віри сі і напрямки гинули, але почуття се находило для себе нові і нові форми. Невгамовно серце людське шукало відповіді на те почуття, не могло не шукати, бо почуття се глибоко

гніздилося в ньому. По нашій вірі і по науці Святого Письма инакше і не могло бути. Чоловік створений для вічності, йому даний образ і подібність Божі. На перших початках свого життя, перебуваючи під особливою опікою Божою, чоловік в раю жив тим життям вічності. Вічність не могла згладитися з його серця. Хоч і в хибних вірах, поганських, а і там се почуття вічності мусіло давати себе знати, мусіло в той чи інший спосіб виявляти себе.

Але не всі віри та напрямки були хибні. Божа ласка захоронила для всього людства і чистий струмочок знання дійсного Бога, захоронила в вірі покоління перших праведників, потім патріархів, потім пророків. Пригляньтесь пильно, і в тому струмочку чистої віри ви знайдете ясно виявлену істину чекаючої нас вічності. Більше, Ви там почуєте голос самого Бога даючого обіттування тої вічності. Не раз Господом Богом давались ті обіттування. В них говорилось о примиренню грішних людей — негідних дітей Божих з своїм Отцем, в них говорилось про вічне царство заспокоєння нашого духа повернувшогося очищеним до свого Отця, в них говорилось також і про Царство Боже тут на землі, царство істини, правди, добра та любови, про те царство, яке має бути подібністю чекаючого нас вічного царства в вічності, підготовчим ступнем до нього.

З глибокою вірою святі праведники Старого Заповіту, т. е. часу перед приходом Сина Божого приймали сі Божі обіттування, жили ними, вірою в сі великі обіттування очищали себе, до Бога наближались, або, як тепер часто висловлюються, спасали себе.

Раніш чи пізніш мусіла надійти встановлена Господом хвиля здійснення тих великих обіттувань. І така хвиля надійшла. Сповнилася призначена Провидінням повнота часу і на землю зійшло Боже Слово, друга іпостать Святої Тройці. Народився в Вифлеємі од Пречистої Діви Марії Син Божий.

Глибока віра в чекаючу вічність, що жила, хоч і несвідомо для поган в їхніх серцях, ясні надії та сподівання, що жили в поколіннях старозавітних праведників, жадоба нової освіжуючого Божого слова, якеб оновило життя, та жадоба, яка примушувала поган ставити храми „невідомому Богу”, все се знайшло в народженню Божественного Немовляти своє здійснення.

І ми бачимо як з народженням Сина Божого оживають надії, підносяться радощи. Ми бачимо, як мудреці знаходять зорю, що допроваджує їх до дійсного Царя нашої землі і всесвіту, ми бачимо як пастухи першими знаходять Його, бо їх безхитросному серцю вволив Бог перш ніж другим открити сю радісну подію, ми чуємо перше благовістя про Христа з уст Симеона Богоприїмця. Се все переходить перед нашими духовними очима, як історія нашого свята.

З тої пори радощи сього свята ніколи не переривались. Благовістя Праведника ще Старого Заповіту Симеона перенеслося в Новий Заповіт, дійшло до наших часів і тепер з всепокорюючою силою дзвенить, розноситься по всім світі. Мудреці і наших часів, коли знаходять вічні зорі істини, добра, любови, ті зорі приводять їх і тепер тільки до того-ж єдиного Царя, і тепер безхитросному серцю віри, як колись пастухам, несеться радісна вість, що з народженням Сина Вишнього сходить на землю спокій, на людей Боже змилювання і з землі до небес несеться великій гимн хвали і слави Господу великої любови в імя якої Він Сам сходить на землю, стаючи чоловіком.

Свято народження Сина Божого має своє немеруше значіння для усіх часів нашої історії, має воно се значіння і для нашого часу. Народився Син Божий, аби раз на завжди проказати грішній землі дорогу до примирення з Богом, до рогу до Царства Божого на землі. Народження Сина Божого се акт, який належить вічності, тому і його значіння протягається у вічність, поширюється і на наш час.

Яке-ж значіння народження Сина Божого для нас, для нашого поневоленого народу, взагалі для наших часів?

Син Божий народився, аби проказати дорогу і дати великий заповіт своїм ученикам освящати своєю діяльністю імя Боже, зводити на землю Боже Царство істини, правди, добра. Світ тепер в великій боротьбі. Частину сеї боротьби підніс і наш український нарід, підніс за найсвятіші свої права, права жити, розвиватись і йти рідною стежкою, стежкою дарованою нам Самим Господом, бо се Господь вів віками наш нарід і з Його волі наш нарід такий, як тепер є. Ся боротьба ведеться во імя різних лозунгів, програм. Боротьба така не на правдивім шляху. В святих вимогах усіх поневоленних, і в тому числі нашого народу, нам християнам треба бачити не національну, не соціальну боротьбу, нам треба бачити віковичну боротьбу добра зі злом, віковичну боротьбу антихриста, Божого противника, із Христом. Боротьба йде чи бути Царству Божому на землі, як подібності чекаю-

чого нас вічного Божого Царства, чи не бути. Боротьбу зі всяким черговим злом наших часів ми маємо повести не в ім'я тих чи інших перехідних лозунгів, які що року міняються, ні, ми її маємо повести во ім'я вічних кличів Христа і вказаного Ним всьому людству Божого Царства. Доки на землі буде неправда, поневолення, визискання, доти од неї далеко буде Царство Боже. Тому в ім'я Христа на боротьбу з черговим злом! Коли так будемо думати, народження Христа для нас не тільки народження Сина Божого, Примири-теля і Учителя, а також народження нашого небесного Вождя, даючого всьому ділу нашої боротьби святість боротьби за Боже Царство, непохитну віру в остаточну перемогу, бо ми не самі, з нами Бог і боримось ми не за свої мізерні часом інтереси, а за велике, вічне Богом встановлене діло Божого Царства.

Отже нехай велике свято народження Божого Сина і Вас Любі Пастирі і Діти обдарує своїми радіщами і зміцнить Ваші сили. Простим серцем, сильним вірою, нехай з ласки

Божої се свято принесе велику втіху, як колись пастухам на полі. Пастирам, благовісникам Христа нехай подасть силу першого благовістя про Христа, благовістя Симеона Бого-приймця. Всім шукаючим святої правди нехай подасть ту світлу зорю, яка їх привела б тільки до нашого Родившого-ся Господа. Всім же нещасним поневоленим, тим хто з неправдою бється нехай подасть певність, що для них то особливо народився Син Божий, бо Він перший розпочав ту боротьбу, яка і до тепер не скінчилася і не скінчиться доки на землі не буде виборене Царство Боже.

Радісно прийміть свято спомину народження нашого Божественного Учителя і Іскупителя, Сина Божого. Серця Ваші нехай з готовістю в натхненних вірою і вдячністю молитвах відкликнуться на радісні поклики церкви

„Христос народжується, — славте,
Христос з небес, — зустрічайте,
Христос на землі, — возноситься!”

ПРИВІТ З КИЇВА.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА РАДА.

До любих братів і сестер рідної нашої Церкви, що в Злучених Державах Америки й Канаді.

Всеукраїнська Православна Церковна Рада з Найпочетнішим Митрополитом Василем щиро вітає рідню Церкву в Злучених Державах Америки й Канаді з любим Владикою Іоаном в Пресвітлий день Христового Різдва.

Нехай се привітання з міста Київа, — з того вертепу, де народився наш народ, над яким засяяло сонце правди Христової для нашого народу, — нехай придасть Вам, любі наші брати і сестри, хоч маленьку втіху тієї радості, яка безумовно живе між Вами й відживляє Вас в сі великі свята Християнства.

Слава Богові на небі. Слава Милосерному Господу, що так полюбив світ, що й Сина Свого Єдинородного післав на землю, щоб кожний хто вірує в Нього, не загинув, а мав би вічне життя (Іоан. 3. 16). Слава Народженому Христу Спасителю, що й наш рідний народ закликав до сього вічного життя й не дає йому загинути серед невимовних пригод і напастей людських.

Слава Богові на небі і на землі мир! За сей мир Божий серед нашого українського народу вийшла на велику боротьбу з людськими хитрощами наша рідна Українська Церква. Божим миром світа і волі вона обєднує наш народ і визволяє його з того миру темряви й домовини в яким наш народ віками гнобили і розєднували князі сього.... Нехай же з сього вертепу — з нашої святої Української Церкви засяє Сонце Правди в серцях всіх дітей України і освітить їм правдивий шлях до Божого змилювання над нашим народом.

ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ СИЛОЮ ЗДОБУВАЄСЬ.

До Гервасія, переяславського єпископа (вмер 1769 р. в Київськiм Михайлівськiм монастирі) прийшов міщанин Гнат Сомлик і між иншим сказав:

— Признаюсь вам владико, що завидно мені, коли бачу щиро віруючих людей. Я нераз гляджу через вікно, як щиро моляться мій сусід лагодячись на спочинок і не можу надивуватись. Він цілий немов переміняє в одну щирю молитву. Він немов підноситься тоді до небес, або небеса до себе притягає. І завидно мені, отче владико, що я не можу так молитись. Якось душа не нагинається. Не сягає моє серце так далеко, як би хотілося.

І сказав Гервасій:

— Друже, чи бачив ти робітників, що з усією щирістю рук працюють на полі?

— Бачив — відповів Сомлик.

— А чи поважав ти їх?

— Дуже поважав. Щирість таких людей для праці нагадує мені щирість при молитві.

— А чи бачив ти таких, що доторкаються праці лише для цікавості — щоби трошка спробувати, як другі працюють?

— І таких бачив. Вони ніколи не витягнуть рук так, як дійсні робітники.

— Тепер отже бачиш — сказав Гервасій — де причина твоєї неподатливості до молитви. Випростуйся на цілий зрись, простягни руки на найдальшу відаль, а буде з тебе гарний робітник. Те саме і з душею. Дивуєшся, що не можеш виявити такої сили в молитві, як другі люде, однакж сам ти собі виною. Не підносиш до найвисшої міри свого серця, отже не досягаєш благословення, яке другі досягають. Починаєш йти і зупиняєшся в половині дороги. Брак

З великою любовію й щирістю наша Київська громада вітає любих діточок Ваших, наш цвіт, нашу надію, з сим нарочистим святом діток Християнських. Щасливі! Вони в се радісне свято в своєму чистому серці відчують лише святий мир Божий. Вони ще не знали неправди життя, боротьби з ним. Радісно, як янголята, вони славлять у нас Христа народженого, докоряють Ирода жорстокого нашими рідними українськими колядками на радість і нам старим. Чи й у Вас діточки в се свято втішають себе і Вас такою утіхою?

Віriamo, що се так, що й їм ще більш радісно й утішно в се свято під покровою рідної матері нашої Української Православної Церкви. Нехай же утіха Різдва Христового під покровою нашої Церкви єднає духовно й Ваших діточок з нашими, нехай виховує їх свідомість й побжність в сі дні величних спогадів коли

Нова Рада стала
Як на небі хвала
Над вертепом звізда ясна
На весь світ осіяла.

Всіх Вас, любі, вітаємо з Христовим Різдвам і Новим Роком, та щоб післав нам Господь багатий врожай на ниві нашого нового рідного життя.

З братерською до Вас любовію

Почесний Голова Ради, Митрополит Василь Липківський.
Голова Ради В. Потієнко, Арх. Нестір Шараївський, Арх. Олександр Ярещенко, прот. Микола Хомічевський.

Члени: прот. Дмитро Ходзіцький, П. Антипчук, Г. Вовкушівський, К. Терещенко, О. Андрійв.
Член секретар: П. Гордовський.

повної віри позбавляє тебе того благословення, яке дає щира молитва. Однакж коли молишся, віддай цілу свою увагу, цілу свою душу молитві, не заставивши ні дрібочки для себе, а побачиш, що перетворишся і ти в иншого чоловіка і почувеш, як ти до Бога, а Бог до тебе наблизився.

Иншим разом після того скаржився тойже Сомлик, що хоч він уже навчився щиро молитися, однакж буденні клопоти відводять його занадто далеко від праведного життя.

— За клопатами і забуваю свої моральні обовязки і опинююся немов серед мертвої пустині — сказав він.

На те Гервасій:

— До праведности, як до всякої справи, доходить ся поволи. Те саме в науці ремесла, те і в книжній науці, подібне і в всякій життєвій роботі. Всюда треба йти до досконалости поволи, крок за кроком, вперто і витривало, на ніщо не зважаючи. На верх гори не скачуть — до нього доходять напруженими кроками.

І ще говорив праведний муж:

— Християнське життя, се похід на гору. Дорога до неба завсїгди вимагає багато труду і посвяти. Без труду сходиться лише в долину, а вже без найменшого напруження летиться в пропасть. Памятай, що і святі доходили до праведности поволи. І щоби здобути перевагу над своїми пристрастями, для того треба багато проб. Але для того, хто вперто йде вперед, кожний день приносить нову побіду, аж поки не стане він повним переможцем. Памятай, що казав Син Божий: „Царство небесне здобувається силою” — себто впертим трудом, стремлінням, працею. І оскільки твоя праця і твоя постанова сильніша, остільки більше вдоволення здобудеш для твоєї душі. Оскільки витриваліше будеш йти, остільки висше вийдеш на гору праведности.

ДЛЯ ГОЛОСНІШІ, ЯК СЛОВА.

I. ЗАКИДИ І ДОКАЗИ.

В (17) 8 ч. „Православного Вісника” ми зробили презбитеріянській місії в Галичині закид, що вона стараєся поширювати свої впливи між Українцями греко-католиками не силою самого духа, але силою підступу. Ми закинули, що презбитеріане в Галичині 1) платять, або обіцяють платити гроші тим, які пристануть до їх церкви, 2) затримують в своїх богослуженнях східні обряди, хотів на ділі презбитеріане не вірять в обряди і називають їх згідливо „причандалами”, і 3) представляють свою церкву „українською національною”. Та взагалі поводяться так, що народ має вражіння, що се українська автокефальна церква, — отже роблять якраз те, що робили колись в Канаді, де приєднували собі людей тим, що називали свою церкву „народною”, затримували церковні обряди, та роздавали своїм новим членам старі лахи. Одним словом, роблять якраз так, як робиться кожда чужа робота за чужі гроші.

За нашу замітку про подвиги презбитеріянських „апостолів” в Галичині, „Канадійський Ранок” накинута на нас мокрим рядом. Він назвав нас різного сорта брехунами, здорово вилаяв немилого йому Кудрика, хоч Кудрик тут ні при чім, і кинув нам визов, щоби ми підтримали наші закиди доказами. Ми се і зробили в (19) 10 числі „Православного Вісника”. По сім „Канадійський Ранок” умовк, мов води в рот набрав. Цілий місяць мовчав так вперто, як вперто перше домагався доказів і ми, думаючи, що він чекає від нас більше доказів, дали йому їх більше.

В (20) 11 ч. „Православного Вісника” ми пригадали, що тоді, коли „Канадійський Ранок” так завзято висмівав церковні обряди і називав їх „причандалами”, то один з українських (?) презбитеріянських проповідників в Канаді вживав підчас богослуження свічок і образів і відправляв парастаси, а його вірні хрестяться рукою. Пригадали ми, що на українській презбитеріянській церкві в Вінніпегу видніе не менше як шість хрестів — шість, після науки українських презбитеріянських проповідників, „шибениць”. Вказали ми також на перше число „Віри і Науки”, органу евангеліків в Галичині, на якого окладинці видніе не менше як девять хрестів — знов девять „шибениць”. Пригадали ми се все і ще дещо і сказали, що хоч не хоч, а вірити мусимо, що українські презбитеріянські агенти в Галичині справді поширюють свої впливи радше підступом, чим силою самого духа, бо коли вони потраплять говорити одно, а робити що инше в Канаді, то тим лекше робити їм се в Галичині, де їх ще не знають.

І „Канадійський Ранок” знов заговорив (в ч. 266), торкаючися тільки нашої статті в (19) 10 числі „Православного Вісника”. Заговорив на старий лад: назвав нас ще раз брехунами, — і то не будь якими, а „автокефальними”, — вилляв ще одно відро помий на немилого йому Кудрика, заявив ще раз, який то він, „Канадійський Ранок”, побожний та праведний і на тім скінчив. Та ні, вибачте, не на тім. Скінчив на тім, що ми ніби то тому п'януємо підступну роботу українських презбитеріянських агентів в Галичині і в Канаді, бо нам жаль, що ми не можемо побирати тих долярів, які вони побирають. Дословно він каже так:

— А „Православному Вісникові” скажемо: він витикає нам „доляри”, бо йому зависно. Наші „автокефалісти” чи „православні”, залицялись також до „долярів” та „фунтів” в Америці і в Європі — без успіху. Наші автокефалісти не тому нічого не дістали, щоби долярів чи фунтів не було там, де їх вони шукали. Але тому, що ось такі редактори як „Прав. Вісника” занадто їх компромітують, щоби їх хтось шанував та їм вірив, а зокрема, щоби хто вірив в їх ідейність.” (Підчеркнення наші).

Гай, гай, дивні міркування в того „Канадійського Ранка”. Думає, що коли його тягне до чужого корита, то вже всіх мусить тягнути. Думає також, що на пошану і довірря тільки той заслугоє, хто запроуде себе. Тай ще думає, що ідейність і запроданність — се одно. Дивні моральні засади у вас панове, нема що казати!

Що-ж до закиду, що ми будь-коли залицялися до „долярів” і „фунтів” в Америці і в Європі, то колиб ми були такі „побожні” і „праведні”, як „Канадійський Ранок”, то так сказалиб: Панове брешете! Але ми сям разом сего не скажемо. Ми тільки скажемо: Панове, ви задалеко загналися. Ви хочете міряти нас вашою мірою. Але вам се не вдасться.

Отже застановіться добре над вашим закидом і або відтягніть його, або докажіть чорне на білим. А то ми назвемо вас так, як ви заслугоєте. Отже застановіться добре, поки ще не пізно.

II. П'ЯТЬ СРІБНЯКІВ.

А тепер назад до подвигів презбитеріянських „апостолів” в Галичині.

Ми закинули були, що презбитеріянські місіонарі в Галичині платять або обіцяють платити „підмогу” тим, які

до них пристають і на підтримання нашого закиду покликалися на зізнання трох людей. Але „Канадійському Ранкові” се-го за мало, бо, як каже, зізнання зробили не звісні йому люде. Отже сей раз ми покликаємося вже на звісних „Канадійському Ранкові” людей. Покликаємося на львівський тижневик „Рада”, якого не можна посуджувати ані о прихильність до православ'я, ані о католицький фанатизм.

„Рада” помістила була довшу статтю п. з. „Український Протестантизм” в якій торкається протестантизму з кількох боків, головно з боку національного, але про се иншим разом. Тепер тільки про „підмогу”, яку протестанти платять тим, які переймуться їх „духом”. В згаданій статті „Рада” пише:

„Протестантські секти в Америці, мають великі фонди на пропаганду протестантизму... Вони не лиш видають за свої гроші українські агітаційні часописи й книжки, але й оплачують українських проповідників. Але не тільки се. На проповіді пропагандистів стягають людей платити їм „презентційну марку”. КОЛИ МЕТОДИСТИ РОЗПОЧАЛИ У ЛЬВОВІ СВОЮ ПРОПАГАНДУ, ТО ЗА ВИСЛУХАННЯ ПРОПОВІДИ ПЛАТИЛИ БІДНИШИМ ПО 5 ЗОЛОТИХ” (Підчеркнення наші).

Чи шановний „Канадійський Ранок” хоче ще більше доказів?

Також дуже интересне світло кидає „Рада” на нових рекрутів, яких презбитеріянська місія збирає тепер в Галичині. Вона пише:

Вигляди протестантської пропаганди значно збільшилися, коли катастрофальний вислід всесвітньої війни одним українським інтелігентам відобрав, другим утруднив заробковання, иншим унеможливив гуляще життя „на кредит”. Неодина, що любив жити хитро-мудро невеликим коштом, опинився в Америці. Як уміє добре молоти язиком, то зголосившись до протестантів на проповідника, має готовий несогірний хліб. Особисті релігійні переконання не грають тут ніякої ролі. Українець в Америці може бути атеїстом, але як він добрий бесідник і зобов'язується бути пропагандистом протестантизму, то на него таки зараз сходить Святий Дух і політичний агітатор і атеїст (!) через одну ніч перемінюється у всесвітнього пастора. Той атеїст, завертаючи очима до неба, проповідує правди протестантизму з таким одушевленням, з яким колись в Галичині промовляв за підлом Галичини, за виборчою реформою, або за хлопським страйком. Таких пасторів, в яких перемінилися українські політики, очевидно атеїсти, котрі не вірять в те, що за гроші голосять, тепер в Америці що раз більше. Такі зачинають тепер появлятися також в Галичині, котрі будьто би змінили свої релігійні переконання виключно з тої рації, що польських злотих не мають, а доляр ще ліпша валюта.

III. „ПРАВОСЛАВНІ ПРИЧАНДАЛИ”.

Ми закинули презбитеріянським агітаторам в Галичині, що вони для більшого обману затримують церковні обряди. „Канадійський Ранок” закинув нам брехню і заявив, що презбитеріане в обряди не вірять, що свічки, хрести, образи — се православні „причандали”, та що люде якраз тому пристають до презбитеріянців, що обряди їм вже обридли. Ми тоді покликалися на факт, що в деяких українських презбитеріянських громадах в Канаді обряди заховуються ще й тепер, покликалися на окладинку евангельського часопису „Віра і Наука”, а в кінці на зізнання наочних свідків в Галичині, але „Канадійському Ранкові” се-го замало. Ми отже покликаємося ще раз на „Віру і Науку”, орган презбитеріянської місії в Галичині, бо кому-ж повірять „Канадійський Ранок”, як не повірять своїм собратам?

Отже в 2 ч. „Віри і Науки” в статті п. з. „Пекучі питання” читаємо таке:

„Чуємо голоси і за тим, щоби в Українській Евангельській Церкві ЛИШИТИ ОБРЯД ГРЕЦЬКИЙ. Пастир з Коломиї Володимир Федів уложив навіть уже „зреформоване Богослуження” основою себе на грецьких перетворках. Аж собор яко воля усіх вірних, установить однострій церковного життя”.

Що-ж ви на се, панове евангеліки від „Канадійського Ранка”? Тоді коли ви опльовуєте церковні обряди, ваші агенти в Галичині якраз ті обряди затримують. Чому? Бо того вимагає чужа робота за чужі гроші.

IV. „ХТО МИ?”

Ми закинули були, що презбитеріане в Галичині називають свою церкву „українською національною” та що підшиваються під українську православну церкву. „Канадійський Ранок” закинув нам брехню. Отже ми справляємо його ще раз до „Віри і Науки”.

На першій стороні першого числа того презбитеріянського органу надрукована редакційна стаття п. з. „Хто ми?” Сю статтю передрукував „Канадійський Ранок” в 261 ч. в цілости, без ніяких заміток, — значить, погоджаєся з усім тим, що в ній написано.

Перший параграф згаданої статті звучить так:

Ми евангельські християни, ми продовження евангельського передання від Ісуса Христа, Господа нашого, від ап. Павла, від ап. Андрія Перво-званного, що встановив хрест на Київських горах, від рівноапостольних св. Кирила і Методія, від св. кн. Володимира, хрестителя Руси, від св. Антонія Печерського від перекладача Біблії Франціска Скорини від кн. Константина Острожського, від Григора Сковороди, філософа-біблійника, від біблійця-поета Тараса Шевченка, від перекладача св. Письма на живу українську мову Пантелеймона Куліша, від місяцеством українського народу натхненого літописця нашого Миколи Костомарова, від евангеліка Михайла Драгоманова, аж до наших днів, до селян апостолів Христових Рябошапки і Ратушнього. Ми — ті мільони українських евангеліків, Богом

покликаних, що по усіх українських землях під чотирма заборами і по еміграціях проповідуємо Христа Воскреслого, що, як і Він, прийшли сповнити закон, а не знівечити (Підчеркнення наші).

Місце не дозволяє нам застановитися сим разом обширніше над повисшим цитатом тай над цілою статтею „Хто ми?” Ми тільки запитуємо „Канадійського Ранка” і його побратимів, що спільного мав ап. Андрей Первозваний з роботою в Галичині Крата і Кузіва? Що спільного мали св. брати Кирило і Методій з презбитеріянською місією в Галичині? Що спільного мав з презбитеріянством св. Володимир Великий? Що спільного мав з презбитеріянськими чеками св. Антоній Печерський, кн. Константин Острожський, Т. Шевченко тай всі інші вчислені укр. мужі? Що спільного мали вони з підступною роботою презбитеріянських українських агентів в Галичині та з тими чеками і лахами, за які вони купували колись перевертнів між українськими переселенцями в Канаді? Що спільного?

Чи не є се знов той самий обман, що ніби то презбитеріянська місія і прадідна церква українського народу, се одно і те саме? Чи не є се той самий обман, що ніби то презбитеріянство не відбирає людям їх віри і обрядів, не заводять ніяких змін, не рижнеться нічим від того, до чого народ привик і чим дорожить? Чи не є се та сама підступна робота, яка провадилася колись в Канаді, коли то презбитеріянські агенти заманювали людей до себе з одного боку тим, що затримували церковні обряди а з другого боку тим, що роздавали чеки і лахи?

Так, так, се є одна і та сама робота. І колиб ви хотіли бути чесними супроти людей, яких баламутите і яких матеріяльні злидні використовуєте для своїх цілей, то ви сказалиб людям ясно хто ви і чого від них хочете. Ви сказали би: Ми є продовження презбитеріянського передання (чеків?) в Канаді від др-а Кармайкла, від др-а Фаркарсона, від др-а Йонга і інших. Ми є продовження серафимсько-презбитеріянського передання — шопки від Бодруга, Вільчинського, Глови, Бичинського і інших.

Ось так ви сказалиб і не підшивалибся під світлі імена з української історії. Але ви не скажете, бо ви стратилиб „пошану”, „довіря” і „ідейність”. Ви стратилиб корито.

СЛІДИ БОГА.

Одного разу французський вчений подорожував в Арабії в наукових цілях. За провідника служив йому один побожний Араб.

Одного вечера, коли заходило сонце, Араб розстелив на піску дивана й, вклякнувши на нього, почав молитися. Коли скінчив молитву, французський вчений питає його згрідливо:

— Що ти робив?
— Молився, — відповів Араб.
— Молився? — повторив вчений, — До кого-ж ти молився?

— До Алла — до Бога, — відповів Араб.
— А ти бачив коли Бога? — запитав його вчений.

— Ні.
— То може ти коли дотикався Його?

— Ні.
— То може чув Його коли?

— Також ні.
— Який-же ти дурень! — скрикнув вчений. — Молишся до Бога, якого ти не бачив, ані не дотикався, ані не чув.

Араб не відповів нічого і вони полягали спати.

На другий день рано вони повставали перед сходом сонця і вчений каже до свого провідника:

— Минувшої ночі довкола нашого шатра ходив верблюд.

— А ти бачив його? — питає Араб.

— Ні, — відповів вчений.
— То може ти дотикався його?

— Ні.
— То може чув його?

— Також ні.
— Який-же ти дурень, — каже йому Араб. — Віриш в верблюда якого ані не бачив, ані не дотикався, ані не чув.

— Як то? — обурився вчений. — Адже я бачу сліди його довкола шатра.

Саме в той час на східнім обрії показалося ранне сходяче сонце. Воно облило золотими лучами дооколичні гори, шатро та самих подорожних. Араб схопив вченого за рукав, обернув його до сходу і, показуючи рукою на неописану красу сходячого сонця, промовив:

— Глянь, безумний! Ось сліди Всемогучого Бога!

Вчений задумався і не промовив ані слова. Але в його душі зродилася віра в Бога.

БУДЬТЕ ПРИЯТЕЛЕМ, А НЕ ВОРОГОМ.

Ось-ось буде два роки, відколи почав виходити „Православний Вісник”.

За час свого існування „Православний Вісник” не докучав своїм читачам і передплатникам, ані щоби вони відновлювали свою передплату, ані щоби жертвували на „Пресовий Фонд”. Не докучав, бо не було потреби.

Наші читачі і передплатники сповняли свої зобов'язання супроти свого часопису ЧЕСНО і ТОЧНО. І ми підносимо се з великою приємністю.

Але від якогось часу ми завважали, що чим більше зростає число наших читачів, тим частійше знаходяться між ними типічні „Рутенці”, себто такі, які люблять читати часопис безплатно. Правда, їх багато нема, ось так кількадесяток, але і се за багатого. Ми хочемо, щоби не було ані одного! І ми вам скажемо чому:

1. Всі українські часописи, які в грошевих справах опираються головню на своїх читачів, калікують якраз через те, що між їхніми читачами є багато таких, які люблять часописи читати, але не люблять за них платити. А „Православний Вісник” не хоче калікувати. Він хоче стояти кріпко і розвиватися, отже хоче, щоби його читачі платили за него так охотно, як охотно читають.

2. Читачі, які читають часописи, але за них не платять, роблять се не через убожество, але через недбалство. „Пішло передплату завтра”, каже такий читач і читає, коб здоров, часопис безплатно дальше. А „Православний Вісник” хоче людей від недбалства відвчити, отже хоче, щоби люди не тільки читали його, але й передплачували.

3. Чоловік, який лакомиться на дурничку, грішить. А „Православний Вісник” не хоче приводити своїх читачів до гріха, отже домагається, щоби вони ніколи не лишалися позаді з передплатою.

4. Тільки те товариство може існувати і як слід розвиватися, якого члени повинуються дисципліні і виконують свої членські обов'язки точно і совісно. „Православний Вісник” уважає своїх читачів і передплатників за членів одного товариства, отже домагається, щоби вони як слід виконували свої членські обов'язки, себто, щоби на час відновлювали свою передплату.

5. На кінці „Православний Вісник” опирається виключно на передплату і на жертвах на Пресовий Фонд, а коли читачі і передплатники не пришлють грошей, то за що „Православний Вісник” буде виходити?

Роздумайте над сим всім добре і запитайте себе, чи ваша совість чиста супроти „Православного Вісника”? Коли ні, то поступіть так, як поступив п. Мриггод з Кімберлей, Бр. К., який спізнився з передплатою на два місяці (зважає, тільки на два місяці!). Він пише: Даруйте, що з мене пізний Іван і що я спізнився з передплатою. За кару посилаю одного доляра на Пресовий Фонд, а 2 доляри на передплату.

Ми п. Мриггоди особисто не знаємо. Але його вчинок вказує, що він:

- 1). На ділі не є пізним Іваном.
- 2). Не є ласий на дурничку.
- 3). Сповняє совісно свої обов'язки.
- 4). Знає як слід оцінити значіння доброго часопису.
- 5). Є щирим приятелем „Православного Вісника”. Одним словом є свідомим Українцем.

Таких щирих приятелів, як п. Мриггод, „Православний Вісник” має багато. Дуже багато! Такими є майже всі наші читачі і передплатники. Але ми хотілиб, щоби такими приятелями були не тільки „майже всі”, але таки ВСІ наші читачі і передплатники.

І ми свято віримо, що вони стануть ними найдальше до місяця!

Отже: чи ви вже відновили свою передплату на „Православний Вісник”? Чи ви приєднали бодай одного нового передплатника для него? Чи ви вже зложили жертву на Пресовий Фонд? Коли ще ні, то зробіть се зараз!

Будьте приятелем, а не ворогом вашого часопису!

Ред. „Православного Вісника”.

СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВІРИ.

Вірую в єдину, Соборну і ні від кого незалежну Україну, сотворену Богом Творцем для нашого народу перше всього видимого і невидимого. І в Духа народнього, котрий від Київ і Львова сходить, о котрім говорили українські пророки, розпинаемого при польським і червонім Пилатах. Ранійш страдавшого, погребеного і в 1917 році воскреслого і який знова прийде зі славою, щоби судити білих і червоних Пилатів. Його-ж панованню не буде кінця. Ісповідую єдине відхрещення від Ляхів і Москалів. Очікую воскресення України, для вільного самостійного життя во віки безконечні.

Дмитро Тягнигоре.

ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІД НАЙДАВНІЙШИХ ЧАСІВ.

I.

Св. Андрей Первозванний. — Старинний переказ оповідає, що оден з апостолів — святий Андрей Первозванний — проповідуючи науку Христа зайшов аж на те місце, де нині стоїть святе місто Київ. Вийшовши на київські гори, він поставив тут хрест і сказав до учеників:

— Видите ви ті гори! На них засіє ласка Божа, тут постане велике місто і буде багато церков. Бог просвітить своїм світлом сю землю.

Княгиня Ольга. — За часів княгині Ольги була вже в Києві громадка християн й Ольга за порадою грецького священика поїхала до Царгороду і її охрестив патріярх Іоанн 957 р. Ольга вмерла 969 р.

Володимир Великий. — Цілий український народ прийняв християнство аж за київського князя Володимира Великого 988 року. Літописець каже, що Володимира намовляли послі ріжних народів — Турків, Жидів, Латинян — щоби приймив їх віру, однак Володимир післав найперше в світ розумних людей, кажучи:

— Йдіть від краю до краю і роздивляйтесь та розвідуйте про віру, яку кожний нарід має. Коли вернете, тоді я прийму тую віру, котра буде з усіх найліпша.

Посли обійшли багато країв, а коли вернули, то сказали:

— В багатьох краях бували ми, та найкраще подобала ся нам віра грецька. Коли ми були в Царгороді в церкві, то не знали, чи ми на землі, чи в небі.

Після того Володимир охрестився, діставши імя Василія а з ним і народ. Вмер 1015 р., в 63ім році життя.

Наслідки християнства. — Історія оповідає, що Володимир з чоловіка жорстокого і легкодушного став по хрещенню дуже чесним і праведним, Помагав убогим, обходився з усіми ласкаво і справедливо. Спроваджав священників, будував церкви, основував школи. І протягом яких 20 літ виросло нове, розумне покоління, що було відтепер провідниками просвіти і творцями нового ладу.

Доперва від заведення християнства починається на Україні освіта, виховуються письменні люде, починаєсь писати історія українського народу.

Роботу Володимира продовжує син його Ярослав Мудрий, будуючи далше церкви, основуючи школи, бібліотеки, перекладаючи книжки і т. п.

Церковна мова. — Перші священники і митрополити на Україні були Греки. Та грецька мова не була народови зрозумілою і тому Українці вже в початках взяли від тодішних Болгар церковні книжки, писані тодішню болгарською мовою, на яку переклали грецьке богослуження св. Кирил і Методій. Староболгарська мова була Українцям досить зрозуміла і вона на довгий час стала книжною мовою письменних Українців. І ту старо-болгарську мову ми називаємо нині „Церковно-Славянською мовою”.

Треба пригадати одно: Українські письменники церковно-славянську мову з ходом часу зачали наближати до своєї рідної мови, зачали додавати українські слова, або болгарські до своїх форм нагинати. Зачали також болгарські букви вимовляти по правилам і звичаям своєї мови. І тому нинішня церковна мова значно відійшла від давньої старо-болгарської мови.

Славянська Азбука. — З мовою прийняли Українці від Болгар й азбуку, яку мали також зложити — св. Кирило і Методій. Однак були там букви, які не відповідали українській вимові і тому Українці одні з тих букв заміняли іншими, або вимовляли по свому, або зовсім не вимовляли, як приміром букву „ъ”. Через те і не було сталого ладу в писанню. Коли-ж додати, що книжна мова на Україні не була тоді народною живою мовою, то через те і письменство не могло як слід розвиватись в тих часах.

Вимова церковних букв. — На Україні вимова церковних букв і взагалі церковного письма була своя власна, як ще доси читають старославянські церковні книжки в Галичині і на Буковині.

Однак Московщина взявши до рук часть України, 1686 р., почала заводити в школах і в церковнім читанню свою вимову. Заведенням московської вимови на Україні клопоталась дуже цариця Катерина (1762—1796). Так примушено Українців забути свою вимову і читати по московськи: **хлеб, тебе, памілуй, аднаво**, а не як перше: **хліб, тебі (і тебе), помилуй, одного**.

Св. Письмо українською мовою. — Вже давно бачили думаючи Українці, що церковна мова народови не зовсім зрозуміла і для того перекладали св. Письмо, святочні читання (синаксарі) і писали проповіді народною мовою. Но-

вий Завіт перекладено на українську мову ще 1556 року (Переспонницька Євангелія). В 16-ім віку перекладано Євангелію пять разів. В 16 і 17-ім століттях в церквах на Україні читалися Євангелії по українськи, а було таке, що 1675 р. читав людем Євангелію в українським перекладі московський патріярх Йоаким.

Нині Українська Православна Церква поставила собі за обовязок впровадити українську мову в усі церковні читання і богослуження.

Залежність від Царгороду. — Українська Церква від початку залежала від царгородського патріярха, однак та залежність була дуже невелика. Церквою правив Київський Митрополит, а патріярх мало в церковні справи втручався.

Україна і Московщина, то від давна були два окремі світи. Українці від давна дбали про школи, то в них і духовенство було освічене. Тут і простий нарід був письменний. В Московщині-ж шкіль ненавиділи, уважали їх ересью та грихом і духовенство було там дуже темне. І деякі церковні звичаї на Україні були інші, ніж в Московщині.

Митрополити жили в Києві до 1299 р., та коли Київ через напади Татар дуже підупав, перейшли вони на північ, до Володимира, а там і до Москви. Там вони про Україну вже не дбають (хоч зуться київськими), хіба щоби взяти з неї більше доходів.

Бачучи, що так не добре, українська церква обрала собі знов окремого митрополита для Києва 1414 р.

В Українців не було деспотизму, як в Московщині. Духовних тут вибирали і митрополита і єпископів і священників. А патріярх тільки благословив вибраного митрополита. В Московщині-ж була і темнота і повно забобонів і неволя.

Насильна злука Української Православної Церкви з Московщиною. — Гетьман Богдан Хмельницький звязав Україну з Московщиною 1654 р. Однак українське духовенство було проти такої злуки — воно прочувало чого від Москви сподіватися.

Так тяглось до 1686 р. Московський уряд хотів взяти в руки українську церкву і приєднав собі на початок митрополита Гедеона, давши йому карету обшиту оксамітом, з мідною оздобою і шестерма кінями. Та ще треба було згоди патріярха. І так 1685 р. післано до Єрусалиму посла з грішми („дяка” Микиту), однак єрусалимський патріярх Досифей не хотів і слухати про те, чого Москалі бажали. Тоді вдавсь Микита до царгородського патріярха Діонісія і турецького міністра і так за 120 соболевих шкір і 200 червоних патріярх відпустив Українську Церкву Московщині. А самих Українців і не радились.

Від того часу Українська Православна Церква стала московською власністю і перестала жити своїм життям. До неї заведено московську мову; єпископів поставляли Москалі; понищено українські церковні звичаї; церкву переіменовано на поліцейську інституцію і при її помочи московщено Українців; цілий український нарід засуджено на загибель.

Під московською рукою. — В 17 і 18-ім століттях шкіль на Україні було дуже багато. Чужі люде, що заїздили на Україну, писали, що в Українців навіть жінки вміють письмо, а між дітьми вміють навіть сироти.

Кожде село мало школу. В роках 1740—1748 в семи полках Гетьманщини було 866 шкіль на 1094 оселі. В Чернігівським полку було 143 школі на 142 селі. Таке і в других місцях. На просторі повітів Чернігівського, Городенського і Сосницького було 1768 року 134 школі, — на 746 душ одна школа. По 100 роках (1875) було на тій-же землі ледво 52 школі. Одна школа припадала тепер на 6730 душ. Москва так господарювала, що за 100 років шкіль стало в троє менше, коли людність зросла в десятеро. В інших-же околицях України кождо 1800 року шкіль не було вже зовсім. А коли занепадала загальна освіта, то занепадало і церковне життя.

Відродження Української Православної Церкви. — До революції 1917 р. було на Україні 25 єпископів і майже всі вони були Москалі.

Зараз після революції в Росії, 1917 р. почалася робота коло відродження Української Православної Церкви на Україні. Однак проти такої роботи стали московські єпископи і духовенство. Та мимо того Українська Автокефальна Церква таки відродилася. Опісля всею силою переслідувала Українську Православну Церкву також большевики, однак свята народна справа переніши всі напасти і далше росте і кріпне. Першим провідником відродженої Української Православної Церкви є київський митрополит Василь Липківський. Нині на Україні є 30 і кілька українських православних єпископів. І в найдалших закутинах України, а також всюдю по світі, де живуть Українці, нині йде робота, щоби привернути Українців до рідної Української Православної Церкви; щоби зібрати всіх синів і дочок многострадального українського народу в одну громаду, на той ґрунт, який призначив Бог українському народови.

ОБРАЗКИ ЗІ СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Давним звичаєм відбувалося у нашій церкві уділювання св. Тайни священства звичайно в неділі або свята в архикатедральних церквах в присутності численно зібраних у церкві вірних. Се підносило торжественний настрій і велич св. Тайни. Памятаємо ще нині, як бл. п. Митрополит Йосиф, засівши перед великим престолом, на виявлену іменем приступаючих (будучих) пресвітерів просьбу о. ректора пресвітерії, звертався до него сильним і поважним голосом зі словами: „А віси ли ти, яко они достойні суть” і тоді старенький о. ректор бл. п. крилош. Н. Жуковський зворушеним голосом відповідав: „Владико! єдино немощь человеческая довлієть, вим, яко достойні суть”. І тоді на слова Митрополита: „приступіте!” починалося богослуження і торжество посвячення. Торжественна, поважна і боговійна тишина панувала серед вірних у церкві від початку до самого кінця богослуження. Всі відчували повагу і велич св. Тайни, бо се-ж будучі священники складали присягу перед Богом до рук свого Архирея перед лицем зібраного у церкві народу. Се мало великий релігійний, убагородняючий вплив не тільки на приступаючих до священства, але і на зібраних вірних.

Пригадуємо собі рівнож, яке миле вражіння в р. 1900 викликав у нашій суспільності поступок тодішнього Станиславського Єпископа Андрея Шептицького, коли довідавшися від свого капеляна, що в церкві при священстві є присутні жінки приступаючих до священства пресвітерів, поручив їх запросити до себе на спільний обід з їх мужами, висвяченими пресвітерами. Се було справді гарно і доцільно зроблено, бо пригадало жінкам новопоставлених, що вони рівнож належать до сім'ї трудящихся у Винограді Христовім, і покликані рівнож у своєму крузі ділання до тихої праці на славу Божу і для добра і поваги св. церкви.

На жаль, сей давний гарний звичай прилюдного висвячування залишено у нас з насильним ввведенням целібату у нашій церкві. Свячення відбуваються тепер тихцем у приватних каплицях Єпископів, немов нарочно на те, щоби вид жертв насильства целібату не дражнив зібраних у церкві вірних. Коли пр. в Станиславові за теперішнього єпископа одній жінці пресвітера удалося раз в попередних роках дістатися до каплиці, аби бути при висвячуванню її мужа, єпископ, побачивши її, замкнув царські врата і вже того дня не уділяв священства.

В грудні 1924 р. відбулося в Станиславові священство питомців IV року серед дивних і прикрих проявів.

Вже попередно пішов поміж питомцями цілої семинарії рух, щоби опертися насильному целібатові, а на випадок не узгодження їх голосу, виступити солідарно з духовного заведення. Сей рух запримітили настоятелі і щоби ударемити порозуміння межі питомцями, перемішали всі чотири роки і перекинули їх на інші числа. За сям пішли реклекції від 16 до 20 грудня м. р. а зараз по них наступило священство в піддіякони і діякони. По такім перемішанню не прийшло до остаточного порозуміння між питомцями. В додатку нашло ся між кандидатами IV року багато таких, котрі вже передше потратили по пару літ, ухиляючися від примусового целібату, находились в старшій віку і в скрутнім матеріяльнім положенню.

В такім примусовім стані улягли вони насилі: з 15-ох питомців приступило тепер до священства 13, оден нагадався по тижневи, а оден виступив зовсім з клерикальної звязи. — І зайшло таке, що многим при свтченню лилися слези з очей — не задля величи св. Тайни, але з гіркого жалю за зломаним життям і втраченим щастям родинного життя.

І питаємо прилюдно перед світом, чи такий спосіб рукополагання відповідає закону Христа і правам нашої церкви? Чи се було по християнськи і по людськи використовувати в сей спосіб їх примусове положення, аби з них одержати целебсів? Гадаємо, що за зломання життя тих неповинних людей тяжко відповідать колись на Божім суді святих, його засліплени дорадники і інспіратори.

А тепер другий образок. Які наслідки приносить такий насилуванний целібат в станиславській епархії, ілюструє слідуєчий факт, про який оповідала нам одна поважна жінка священника. Перед пару роками приїхала вона була зі своїм мужем до Серафимець коло Городенки, щоби відвідати давні могили своїх рідних. Там стрінулася вона з місцевими сільськими жінками і ті розказували, що до них приїздила недавно на гріб свого мужа жінка бувшого там пароха, що помер в часі війни і як вона гірко перед ними плакала і нарікала на свою долю. По смерті мужа вона лишилася в біді з дрібними дітьми. Єпископ Хомишин обіцяв найстаршому синові, що скінчив семинарію, дати парохію, щоби заопікувався сиротами але під услівем, що висвятиться в целібаті. Син під моральним примусом приніс ту жертву для матері і рідні, а тепер через то змарнувався і проклинає ціле своє життя. Мати говорила, що воліла була перенести найбільші терпіння, як дивитись на недолю та нарікання сина.

І таких прикладів зломаного життя бачиться в сій епархії багато-багато. Справді дивуватись треба, що загал духовенства і все громадянство може через тільки роки зносити над собою такі знущання.

(Перем. „Укр. Голос”).

СТРАХ БОЖИЙ ПОЧАТКОМ МУДРОСТИ.

Запитав раз молодий чоловік Теодозія Печерського:

— Коли Бог мудрий і всевідючий, то Він знає наші слабости і буде судити нас ласкаво. Коли-ж Він і розумний і добрий, то чому говоримо про „страх божий”? Хіба-ж можна доброго вітця боятися?

І відповів святий муж:

— Сину, страх божий, се ніщо инше, як глибоке поважання і любов наша до Бога. Ми не повинні боятися Бога, як ворога, але повинні боятися злого вчинку, який буде нівечити Його святу волю. Візьми такий примір: чи добрі діти не ображують своїх родичей лише тому, що бояться їхньої кари? Ні! Вони слухають і роблять по бажанням родичів тому, що поважають їх. Виходить, що коли добрий син і добра дочка скажуть, що бояться батька, то розумій се так, що вони бояться зневажити злим вчинком того, хто є для них дорогою особою. Вони бояться злого вчинку, як плями на собі, яка може вразити батьківське серце. Вони немов бояться в першій мірі не за себе, але за батька, щоби їх вчинок не був батькови болючий. Ось так треба розуміти і страх перед Богом — страх божий.

— А чому сказано, що страх божий є початком мудрости? — питав дальше молодий чоловік.

— Тому сину, — відповів знов святий муж, — що коли хтось не хоче зробити наперекір розумним божим приказам, щоби тим не зневажити Бога і гідности своєї душі, той буде кожний свій вчинок обчисляти, буде зло направляти, буде вести себе в життю гідно, примірно — то чи не назвеш ти такого чоловіка мудрим? Бо в чім найбільша мудрість, коли не в тім, щоби не опоганити себе поганими вчинками і не знівечити життя свого безвартними ділами! І ще запам'ятай, що ніщо так не заставляє чоловіка до доброго, як щире поважання Отця Небесного і отця-матері, яких маємо на землі. Хто щиро поважає Бога, той і родичей своїх буде поважати; хто поважає щиро родичей, той поважає щиро Бога. Хто-ж і Бога і родичей поважає, той поважає і людей і все божє творіння і він праведний в очах Бога і людей. Він цілий божий закон сповняє. І його поважання звертаєсь тоді на нього божим благословенням.

— Отче, — сказав до Теодозія инший ученик, — ти говорив, щоби ми берегли і підносили нашу гідність — як се треба розуміти? Як можна свою гідність підносити?

На те святий муж:

— Не зневажай гідности Бога і гідности добрих людей, а тим самим не зневажиш своєї гідности. Поважай їх, а тим самим будеш і себе поважати!

Коли праведний мудрець лежав на постели слабости, відвідали його ученики і просили благословення. І сказав мудрець затихаючим голосом:

— Нехай Господня рука завсігди вас провадить і наклонює вас, щоби ви боялись Бога так, як боїтєся чоловіка!
— Як! — закликали тоді ученики — хіба не треба більше боятись Бога, ніж чоловіка?

І відповів мудрець:

— Я бажав би, щоби ви боялись Бога якраз тільки, кілько боїтєсь людей. Ви робите зло аж тоді, коли ви певні, що людське око вас не бачить. Бійтєся таксамо Бога, який бачить все, а більше вам не треба.

— Хто знає божий закон, — сказав мудрець — але не боїтєся Бога, подібний до того, хто роздобув ключі до внутрішних дверей скарбниці, але не задав собі труда роздобути до тих, якими вступаєсь знадвору.

І ще сказав мудрець:

— Хто знає світові мудрости, а не боїтєся Бога, той подібний до силача, в якого сильні руки, однак не вміє він ніякого корисного ремесла і не виконує жадної гарної, ні розумної та користної роботи.

(Пв. Вк.)

БОГАЦТВА НА ТОЙ СВІТ НЕ ЗАБЕРЕШ.

Двох приятелів розмовляли про смерть свого знакомого. Між иншим питає один другого.

— А кілько грошей лишив покійний?

— Лишив всі, — відповів запитаний.

Так, лишив всі, бо на той світ маєтку не забереши.

Найкористнішою річчю, яку можете набути за одного долара є „Православний Вісник”.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК”

орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить щомісяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD

Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD

BOX 3884,

WINNIPEG, MAN. . .

РАДІСТЬ ВЕЛИКА.

Благовіщу вам радість велику, що буде
всім людям... Народився вам сьогодні Спас,
Христос Господь. — Лука II. 10—11.

Стоїмо знов у порозі великого свята — свята народження Ісуса Христа.

Сумний був стан людства перед приходом Ісуса Христа, сумний до неописання. А передовсім сумно представлявся стан народу жидівського, як народу „вбраного”. Поневоленій політично і душевно, — політично римським Кесарем, а душевно гріхом матеріалізму і розпусти, — він представляв собою сумний образ людського занепаду. І здавалося, що нема йому вже виходу з того сумного положення, що нема надії на відродження... Але в серцю людей горіла іскра надії, яка берегла їх від цілковитого занепаду і яка охороняла їх перед найлютішим ворогом — зневірою і розпуккою. Іскрою тією були предсказання пророків про прихід Месії-Спасителя, Який мав визволити нарід з неволі і занепаду.

Якого-ж Месії чекав жидівський нарід? Він чекав короля-вождя, другого Давида, який мав відбудувати жидівське царство і засісти на його троні. Він чекав местника за свої політичні кривди, який мечем і вогнем мав розправитися з ворогами „вбраного” народу. Він чекав побідносця, який мав завоювати весь світ і підчинити його жидівському панованню... Такого то Месії чекав жидівський нарід, отже не диво, що коли Він вкінці прийшов, так мало з Жидів пізнали Його...

Сповнився час і Месія прийшов. Прийшов Він не як цар золотом і сріблом сяючий, не як вожд-побідносець при звуках труб і бубнів, не як кровожадний местник з мечем і вогнем в руках. Прийшов Він, як смирне невинне дитятко, прийшов, як приходить найбільшій з бідних. Прийшов Він в першій мірі не до царів, богачів, вельможих, а до бідних, гонених, поневолених. Прийшов Він будувати Царство Своє, але „не від світу сего”, а Царство Отця, що на небі. Прийшов Він, щоб завести на землі не панування одні над одними, не пімсту, не поневолення і кровопролиття, а братерство, любов і мир. І прийшов Він не тільки для Жидів, а для ВСІХ людей, для цілого світу.

„Благовіщу вам радість велику, яка буде ВСІМ людям...”

Радість Велика! Радість безмежна. Радість безконечна! Радість, бо народився Спас! Радість, бо прийшов відкупитель світа! Радість, бо прийшов Побідитель царства Сатани.

Радість, велика радість!

Над Вифлеємом і доколичними полями царювала нічна тиша... Одалік від Вифлеєму ночували пастирі і стерегли своєї отари. В місті обходили свято, але закон не дозволяв їм, пастухам, брати в ньому участь. Були вигнанцями в своїм краю... Сиділи в купі і тихо розмовляли. Розмовляли про свою недолю; про минулу славу свого народа; про кровавого Ірода, який царював в Єрусалимі; про Месію, прихід якого предсказували пророки...

Нараз світло! Ясніше від сонця, сильніше блискавиці. А посеред нього Ангел — Божий посланець. Неописаний жах огорнув бідних простих пастухів, серця їх забилась тривожно, слова завмерли на устах...

— Не бійтесь! — прогомів лагідно Ангел. — Не бійтесь, ось бо приношу вам радість велику. Народився вам сьогодні Спас, Христос Господь!

Не бійтесь!

Не бійтесь, праведні, ось бо прийшло ваше спасення. Не бійтесь, шукаючі правди-справедливости, ось бо Правда втілилась і зійшла на землю. Не бійтесь, шукаючі світла, ось бо Світло вже посеред вас! Не бійтесь, страждаючі, плачучі, гонені, поневолені і осміяні, ось бо маєте вже Захист!

Не бійтесь, ось бо народився вам сьогодні Спас, Христос Господь!

„Чи сон се, чи привид, чи дійсність”, шептали пастирі боязко... А там — о Боже, що се?

Високо, високо, з під самих зір долітає до них боже-ственний спів. Голосніше і голосніше несуться звуки пісні, ближше і ближше зближаються до себе земля і небо, виразніше і виразніше розбирають пастирі слова ангельської пісні:

„Слава на небі Богови, на землі мир, між людьми бажання добра.”

Слава на небі Богови!

Слава за Його Ласку велику, слава за Його Любов безмежну, слава за Його Дар прецінний — за Сина Єдинородного, Якого віддав Він на спасення людей!

Слава на небі Богови, слава на віки вічні!

Вже дві тисячі років минає, як Син Божий прийняв тіло від Диви Марії і стався чоловіком. Вже дві тисячі років минає, як Спаситель, Христос Господь, засіяв зерно Своєї науки, щоб воно росло-виростало і запліднило цілу землю. Вже дві тисячі років минає, як Він поставив підвалини під Своє Царство на землі.

Коли-ж те Царство сповниться? Сего ніхто не знає, тільки Отець, що на небі. Але ми знаємо, що Царство Боже на землі тепер будується, знаємо, що воно поширюється, знаємо, що воно огортає все більш і більш вірних. І прийде той час, коли слова Господа нашого Ісуса Христа сповняться до послідної йоти і коли будовання Царства Божого на землі завершиться. А се станеться тоді, коли ідея, наука Ісуса запанує на цілім світі, коли для людей не буде інших законів, крім законів Спасителя, коли кожда людина, що на світі, збудує перше Царство Боже у своїм серці. Коли се станеться, не нам журитися. Станеться воно тоді, коли призначив Бог. А нам, кождому з окрема і всім разом, треба журитися, щоб нашим серцем володів Христос, не Сатана, щоби своїм життям, своїми ділами і думками промощувати дорогу для Царства Небесного на землі, щоб поширювати науку, ідеали Христа на кождому кроці, кождої мінути.

Хай сегорічне Різдво буде для всіх нас святом душевного відродження, хай буде важним кроком до сповнення Царства Божого на землі, хай спокій, любов і братерство запанує між всіми нами, хай ангельська пісня головно брешить в наших серцях:

„Слава на небі Богови, на землі спокій, між людьми бажання добра.”

ПРОФ. ІВАН ОГІЄНКО.

(В 20-ті роковини його наукової і громадянської праці).

Для 21 листопада с. р. українське громадянство святкувало двацять-літній ювілей наукової і громадянської діяльності професора Івана Огієнка.

Імя шановного ювілянта не є чуже і для українського загалу в Канаді, а передовсім для православних Українців, які знають професора Огієнка, як світлого діяча на ниві української церкви.

Професор Огієнко народився 2 січня 1882 р. в містечку Брусиліві Радомиського повіту на Київщині. Походить з селянської родини. Початкову освіту одержав в родиннім містечку, а в 1896 вступив до Київської Військової Фельдшерської Школи, яку скінчив в 1900 році. В 1903 році він вступив на історично-філологічний факультет Університету св. Володимира в Києві, де своєю пильністю і визначними здібностями звернув на себе увагу професора В. Перетця, дослідника історії східно-славянських літератур. Під його проводом він і розпочав свою наукову діяльність. Коли в 1905 році на Україні царський уряд дозволив українське друковане слово і коли почалося відродження українського культурного життя, то проф. Огієнко брав в ньому безпосередню участь вже з самого початку і від тоді до тепер ніколи не переставав працювати як учений і як громадський діяч. В 1909 році він скінчив університет і віддав педагогічній діяльності у середніх школах міста Києва, а в 1914-15 р.р. склав магістерські іспити і був обраний приват-доцентом Університету св. Володимира.

Від скінчення університетських студій до 1917 року професор Огієнко займався виключно східно-славянською філологією, працюючи в сій галузі, як науковий дослідник, педагог і потім як приват-доцент. Але з відродженням Української Держави він розгорнув свою діяльність у найрізніших напрямках, а передовсім в напрямі відродження Укра-

їнської Автокефальної Православної Церкви.

В 1918 році він був обраний екстра-ординарним професором Українського Державного Університету в Києві і в тому-ж році заснований Український Університет в Кам'янці-Подільському вибрав його своїм першим ректором.

В 1919 р. професор Огієнко був призначений міністром ісповідань Української Народньої Республіки і як такий поставив перші основи під відродження Української Православної Церкви. Він завів богослуження або мовою українською, або церковно-славянською з українською вимовою, склав правила української вимови церковно-славянських текстів, видав розпорядження про вживання української мови в проповідях, у церковнім діловодстві і ин. Рівночасно він організував Раду при Міністерстві Ісповідань та відновив Священний Синод Української Церкви і перевів закони про епархіяльні церковні ради.

Опинившись поза межами Рідного Краю, проф. Огієнко не припинив своєї діяльності на церковній ниві. В 1921 р. він заснував видавництво „Українська Автокефальна Церква”, яке видало під його редакцією багато цінних, церковному питанню присвячених, книжок, з котрих багато розійшлося і в Канаді. Трохи пізніше він видав свої переклади богослужбових книг на українську мову, як Службу Божу, Вечірню, Утренню і інші, яких вживають тепер в українських православних церквах в Канаді.

Нині професор Огієнко живе у Львові і продовжає працю над перекладами богослужбових книг, пише нариси з історії Української Церкви, як рівнож продовжає свою наукову працю з області української літератури та історії.

Будучи Міністром Ісповідань, проф. Огієнко живо інтересувався також справами українського церковного руху в Канаді і знакомство з ним нашого загалу починається саме з того часу.

Професор Огієнко має за собою світлий рекорд так літературної, як і громадської діяльності. На літературно-науковому полі він відзначається передовсім як знавець мов і історик літератури; він є дійсним членом багатьох наукових товариств. Але для українського православного загалу він близький серцю передовсім як церковний діяч. Він є вірним сином Української Церкви і невтомним працівником на її ниві. Він є один з тих не многих світських мужів науки, які знають як слід оцінити значіння рідної, національної церкви в житті народу, головню як чинника морального і національного відродження, і віддає для неї всі свої сили і здібности. Мало хто знає, якою дорогою ціною платив шановний юві-

лят за появу друком кожної його книжки, присвяченій українській церковній справі в часі його життя на еміграції. Від уст віднімав собі і сімі і клав на жертвенник рідного народу і церкви...

Наукової оцінки літературно-наукової і церковно-громадської діяльності проф. Огієнка не беруть робити. Не почувую себе до сего компетентним, ані не маю під руками відповідних даних. Але не можу не сказати кілька слів про шановного ювілята, як про людину, з якою я мав честь познакомитися особисто в 1922-23 р.р. Людина щира, симпатична, наскрізь релігійна, професор Огієнко зробив на мене як наймиліше вражіння, яке остало в мене по нинішній деч. Коли я маю які милі спомини з могого короткого побуту в Галичині, то вони тісно в'язуться з особою проф. Огієнка та його тихою, гостинною, привітною і цілим серцем відданою праці її мужа, дружиною, якій, я певний, належить велике признання за ті здобутки для українського народу і його церкви, які шановний ювілята своєю працею придбав. Гаряча патріотка, в життєвих вимогах вирозуміла, шановна Домна Іванівна не раз зносила з трома діточками, поза межами Рідного Краю, голод і холод в повнім значінню того слова, щоби тільки дати змогу мужеві видати друком яку працю, яка мала принести користь не їм самим, тільки рідному народові і церкві. Тяжкі матеріальні злидні переживали шановний ювілята і його дружина, коли я познакомився з ними (не краще мабуть і тепер), але я не чув від них ані одного слова скарги, не доглянув ані зерна зневіри чи знеохоти. Завважав я хіба тільки одну тугу за Рідним Краєм, на смау згадку якого вони відверталися в бік, щоби не зрадити своїх сліз. На початку мого знакомства з ними, я не раз запитував себе, що помагає їм нести з такою відвагою і витривалістю, той хрест, який люта доля на них наклонила, яка сила помагає їм зносити їх надмірні терпіння? І я вкінці зрозумів, що силою тою була їх безмірна любов до Рідного Краю і непохитна віра в його кращу будучину. Коли та любов і відданість Рідному Краєви буде дороговказом в життю шановного ювілята і на далі, то імя його буде записане в історії українського народу і церкви золотими буквами, а вдячність українського народу за його працю буде проживати з роду в рід.

З нагоди його двадцять літнього ювілею, український православний загал в Канаді шле професорови Огієнкови щирий привіт і висловлює йому найщирші желання щасливої і успішної праці ще на довгі, довгі літа.

Прот. С. В. Савчук.

АРХИЕПИСКОП І СВЯЩЕНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Світлина знята в Йорктоні, Саск., підчас конференції, 2 і 3 вересня, 1925 р. На світлині нема ще о. прот. Кирстюка, який не міг на конференцію прибути.

Перший ряд, зліва на право (сидять): о. П. Білон, о. прот. С. В. Савчук, голова Консistorії, Впреосв. Архiepіскоп Іоанн Теодорович, о. прот. В. Кудрик, редактор „Православного Вісника” і член Консistorії, о. С. Гребенюк.

Другий ряд (по середині) о. П. Самець, член Консistorії.

Третій ряд, зліва на право (стоять): о. М. Кучер, о. Волод. Слюзар, о. Вас. Новосад, о. Д. Ф. Стратійчук, о. Петро Мельничук, о. Д. Кирстюк, о. Ф. Сенета, о. Іван Кусий.

НАРОД, ЩО ДБАЄ І НАРОД, ЩО НЕ ДБАЄ ПРО СВОЇ ІНСТИТУЦІЇ Й ОРГАНІЗАЦІЇ.

ЩЕДРИСТЬ І СКУПАРСТВО І ЇХ НАСЛІДКИ.

Лише свідомі люде знають, яке значіння в життю народу мають народні інституції й організації*), а малосвідомий не тільки, що їх не цинить, але уважає їх нещастям. Він звичайно думає:

— Не було би тих всіх народних інституцій, та організації, всеї тої народної роботи, то не чіплялисяб, щоби на все те давати. А то давай та давай! То церква, то Консисторія, то Рідна Школа, то Народний Дім, то Інститут, то газета, то ще що. Де то чоловіка вистане на все те! Гей! А колиб всего того не було, тогди гріш лишаєся в кишені і ти скла даєш його оден до одного і за час добре стоїш. А колиб ми всі добре стояли, то було би нам всім добре.

Так думали люде і перед потопом і ще давніше, але се була діточа думка.

Уявімо собі таке: забираєся нарід широке, бурливе море переїздити. Одні кажуть:

— Збудуймо оден великий спільний і сильний корабель і тоді буде він нас потроха перевозити.

Другі кажуть:

— Пощо одного спільного! Нехай кожний збуде собі сильний човен для своєї родини і їде. Він тоді держить свою власність в своїх руках, орудує нею, як хоче, їде коли хоче. Знає, що то його.

Візьмімо довгий примір: Зійшлися люде якогось краю попадитись, як їм віл ворогів обопонятися. Одні кажуть:

— Даймо грошей, роздобуємо матеріял, доложимо праці і побудуємо сильні твердині. Там поставимо військо, дамо йому зброї, покличемо комендантів які вивчать військово-воїнну штуку і в тім буде для нас оборона! Другі кажуть:

— Пощо з лому забирати гроші, матеріял, робітників, синів і десь там їх давати та слати! Пощо? Збудуємо і хіба то буде наше? Зможе кожний з нас тим орудувати, як захоче? От краше нехай кожний з нас уквітчить добре своє полівце, свою хату, нехай прибирає зброї, вправить себе в орудування нею, а коли прийде ворог, нехай кожний на власну руку їде проти нього. Тоді кожний з нас буде в руках мати те, що його. А там... Війни нема, а ти будуй та держи лармоїлів. Ніколи!

Вернімо тепер до першого приміру і запитаймо: Як безпечнійше було би плисти — чи на великім спільнім кораблі, що має багато всяких запасів на довгий час, має і велику витревалість і п'явнкові прилади, чи на малім човні, змайстрованім для одної родини?

Відповідь ясна! Малім човном можна плисти по малих озерах, а для великого моря треба і великого, сильного корабля, бо там великі небезпеки. І нерозумні, що не хотіли би будувати спільного корабля, пустившись малими човнами на широке море, потонули би, хоч би їх плело і сотки тисяч, або і міліони.

Пригляньмося другому примірови. Коли навалою їде впожа армія, то її може противитись і зупиняти лише такаж сама армія, маючи захист і всякі можливі запаси і способи бою. Що тоді варта окремих вояк, який мав би йти проти армії на власну руку, під своєю особою командою? І чи пійшов би він? А колиб і пійшов, то чи хтось на нього довго оглядав би ся? Ворог перейшов би від кінця до кінця краю без найменшої перешкоди, все понищив би, забрав би, понівечив би.

Бо поодинокі сила кожного чоловіка, коли не звязана в одну велику громадську, чи народну силу, дуже скоро пропаде. І нитки сплітають в шнурки, бо лише тоді можна ними виконувати велику роботу. Не варта нічого й поодинокий чоловік, який не звязаний з другими спільною працею спільними обов'язками.

Треба тямити, що життя народу, се країна, кругом якої повно ворогів: се те море, на яким час від часу шаліють бурі. І тому розумні люде спільними жертвами, спільною працею будують для безпеки національні, чи культурні твердині з арміями і великі, сталеві сильні кораблі.

І власне тими культурними твердинями й кораблями є народні інституції й організації!

Котрий наріл подостатком їх має і сильної вони будови, той народ стоїть на переді на світі. В нього повно запасів і приладів для п'явнку на диху годину. В нього є справні і

* Інституції се стислі встанови, що виконують якусь громадську роботу як церква, школа, добродійні встанови, лікарні установи і т. п. Організації, се товариства з більшого числа членів, що мають переважно матеріяльні інтереси членів товариства. Їх права, вигоди як організацій кооперативні, робітничі, господарські політичні, епівацькі і другі подібні.

досвідчені генерали з армією. Інакше сказавши: В нього є сильні школи, добрі професори, сильні книгарські видавництва, добірна література, діяльна й впливова церква, добрі політики, сильні економічні інституції, величаві добродійні заведення, висока загальна громадська свідомість. Сказавши ще інакше — там є осередки народної сили; там громадські збірники богацтва, розуму і морали.

Що силу творять лише народні інституції й організації, видно з того, що ворог ніколи не виступає проти поодиноких рільників, ремісників чи наемних робітників, але завсідги проти їхніх інституцій — проти твердинь з арміями, проти складів зброї, проти шкіл, кооператив, видавництв, церкви і т. п. Коли ворог все те знищив би, чи забрав би в свої руки, тоді цілий нарід, хоч би 100 міліоновий, є безсильним. Ворог тоді з ним дає собі раду. Бо тільки зібрана в одне місце сила може бути великою, діяльною силою!

Однакож треба тямити, що такої збірної сили не збудують самолюби, ні скупарі, ні лінівні люде. Де кожний думає, щоби якось викрутитись і не дати ні гроша, ні праці на будову народної роботи, там всі ті скупарі і самолюби є лише нерозумними жебраками, які кажуть: нехай село горить, коби лише моя торба не згоріла! Кожний з таких скупарів може бути навіть дуже багатий, але всі вони разом не творять ніякої сили ні розуму. Вони спосібні лише до того, щоби підчас небезпеки брати на плечі скупарством надбане добро і тікати, куди власть ся. В них нема ні розуму, ні совісти, ні чести, а є лише жменя того добра, яке засліплює очи і запоморочче розум скупареві.

Велику спільну народну силу — ті культурні твердині — будують лише люде щирої праці, широкого практичного розуму, люде благоподного серця і великої ширости та щедрости. А коли такі культурні твердині вже збудовані, тоді за них ховається і ними пишається також і той, що і дрібачкою не причинився до їх будови.

Щедристь, жертвенність на культурні справи підносить народи; скупарство, самолюбство нищить їх. Хоч нерозумному може і тяжко зрозуміти, як се може бути.

Колишні бідні, маленькі, придушені Німцями Чехи стали сильними і розумними лише від того часу, коли почали засновувати свої народні інституції й організації і посвнули свою жертвенність до найдалших границь. Не було тоді місця, не було дня, не було нагоди, де би не збиралися жертви на будову і піддержання культурної народної роботи. **Убогий наріл давав послідне, але минув час і той сам наріл побачив, що він вбиваєся в силу, набуває розуму і богатіє.** А нині той сам невеликий чеський наріл має вже і свою державу. Колиб же Чехи були не зрозуміли значіння народних організацій й уважаючи себе бідними, не далиб на свої народні справи ні гроша, то не тільки, що не стали би через те багатішими, але доси за ними може і слід загинув би.

Та мабуть ніхто на світі не дає стільки датків на свої народні справи, як Жиди і не дає так безнастанно, однакож нівкого з недежавних народів народні інституції і народна робота не стоїть так добре, як в Жидів — а з тим і сила і добробут всего жидівства.

Скупарство, самолюбство нічого не будує, воно в дальнім ході нищить навіть самого скупара, — його здоровля, спокій душі, повагу в люде.

Турки забрали Царгород 1453 р. Історія оповідає, що коли Турки наблизилися до міста, цареви забракло засобів для оборони — в першій мірі забракло грошей, за які можна би було всего потрібного роздобути. І він скликав мешканців міста й околиці, пояснив небезпеку і пригадав, що на них лежить обов'язок всіми способами прийти йому з поміччю. Однакож мешканці бесіду царя висміяли. Для них важніші були власні кишені, ніж загальна справа!

Однакож таке не тревало довго. Турки повели наблизилися до Царгороду і почалась канонада, а навіть почулись крики наступаючих. І ті самі, що недавно висміяли бесіду царя, прибігли тепер до нього з плачем і жертвували купи золота на оборону. Однакож було вже за пізно. І цар прогнав їх кажучи:

— Йдіть і гиньте разом з золотом, бо без нього ви жити не можете!

І Царгород Турки взяли, народ побили, поневолили, а що було вартного, собі позабирали.

Такі овочі приносить те золото і те майно, що скупарі і самолюби в своїх скринях і кишнях пильно бережуть.

Бо майно на світі не на те, щоби оден чоловік нагарбав його якнайбільше і держав бездільно. Майно, се інструмент, яким треба користно орудувати — творити добро, піддержувати важні справи, скріпляти силу. Хто так його уживає, до того воно подвійно вернеться — чи то в такій формі, як видане, чи в тій загальній користі і безпеці, яку майно творить.

Говорячи про скупарів, Макіявеллі*) каже:
 — Коли інші люде від чужої загибелі вчать розуму, то вас навіть ваша власна загибель не може нічого навчити. І я запевняю вас, що майно не pomoже тим, хто сам собі не помагає. Ані самі небеса не піддержатъ справи, яка рішила-ся впасти!

Діяльність, жертвенність, працюватість — се поступ вперед; самолюбство, лакомство, скупарство — се відступ назад. Перше приносить життя і благословення, друге прокляті і загибель.
 (Вп. Кв.).

*) Макіявеллі Нікольо, Фльорентійський (італійський) державний муж й історик. Родився в Фльоренції 3 мая 1469, вмер 22 червня 1527. Між иншим він написав невеличку книжку (трактат) п. з. „Князь”, де дає пораду фльорентійському князеві Льоренцови Медічі, як здобути над ним перевагу і задержати її. Всі способи викладає він так отверто, як ніхто инший, не закриваючи й таких способів, про які інші не згадують, хоч на ділі ними послуговуються. І та книжочка зробила його безсмертним. Чоловік він був великого розуму і ширий патріот.

ДО ІСТОРІЇ СЛАВНИХ УКРАЇНСЬКИХ ІКОН.

Нарід мусить мати свої ідеали*), мусить мати свої святощі. І оскільки більше він до тих святощій привязаний, оскільки більше він їх поважає, остільки більше чує він себе певним, сильним і незалежним.

А коли знов нарід свої святощі в якийсь спосіб тратить, або під чужими впливами занепадає в ньому пошана до своїх святих справ, до святих річей до своїх ідеалів, тоді занепадає сила, яка його держала, він розсипається і стає жертвою чужих.

Треба і се тямити, що святість ідеалу, святість поважаної річі міститься найперше в уяві, в серцю людей. В чийм серці є глибока пошана до батька-матери, для того і батькомати поважні і дорогі. Те саме з усім другим. Почування серця вяжуться з предметами, які поважаємо — наші святі бажання переносяться на річі, які через те стають для нас святими, важними, потрібними, конечними. А життя творить історію й окружає нові покоління ідеальними споминами минувшини.

І щасливий народ, який вмє розумно цінити і поважати свої святощі. Пошана святощій, пошана своїх цінностей, се пошана самого себе, се пошана свого народу — своєї минушої історії, своєї теперішности і будучности. В чийй душі багато світла, багато побожних, взнеслих, ширих почувань, той мусить вилити їх назверх — і ось так народжуються предмети і справи людського поважання — святі справи і предмети. А в кого душа порожна, той сіє кругом не світло, не теплу ширість, не благородну пошану, але тьму, зневагу і гріх.

Куда схилявся релігійне почуття народу, тудасхиляється легко й інші його почування.

Се вже знали і керманічі давньої України-Руси. Релігійна пошана українського народу зверталась в перших часах нашого християнства до Влахернської Богоматери в Царгороді. Та краще, коли нарід має все своє і не потребує йти до чужих. І ось тому зроблено копію образу Влахернської Богородиці і перенесено до Києва. І від тоді Київ стає святим місцем і сюда вже стреміла увага і привязання українського народу. Нехай би тоді ворог напав на Київ, то вже задля самого святого образу народ готовий боронити його завзято.

Коли Андрій Боголюбський оснував на півночі нове князівство, то забрав з Києва і батьківську ікону, що би новий політичний осередок був також і релігійним осередком.

Люде з широким знанням розуміють, як такі релігійні предмети скріпляють і політичну силу тих місць, чи країв, де вони знаходяться, а ослаблюють її в тих, які вони покинули. Се знали і Поляки — відвічні вороги Українців.

Нарід український був завжди добросердечний і побожний і мав він багато предметів пошани — було в нього багато славних ікон (побожних образів). В власне Поляки чимало з тих образів гозабирали, що би ослабити Україну, а скріпити Польщу.

Ченстохова — славне польське відпустове місце, але образ Ченстоховської Божої Матери, се образ український. Вивіз його з Белза до Ченстохови в 14-ім віку князь Володислав Опольський. Нехай, мовляв, тудасхине Українця, де буде його славна ікона — до Польщі.

А белзький, нинішній ченстоховський образ мав дістати Володимир Великий з Царгороду, коли взяв собі за жінку тамошню царівну Анну.

В 13-ім віку Поляки перенесли силою львівську ікону з василіянської церкви до костела Домініканів, перенесено з церков до костелів і другі українські ікони Богородиці —

*) Ідеал — річ, чи справа увялена в тикій гарній і досконалій формі, чи в такім досконалім стані, що викликає в людей глибоку пошану і стремління наблизитись до неї, жити в світлі її краси і досконалости. Ідеал — найкраща і найдосконаліша річ, яку може собі чоловік увявити. Ідеальний — увялений в найкращій формі.

сокальську до Бернадинів, де згоріла; хлопицьку під Ярославом забрали Поляки разом з церквою; вишнівчицьку під Зарваницею забрали до костела з хати українського міщанина Микити Галамая. Фрагську під Бережанами захопили в свої руки Бернадини і вивезли з села до Бережан. Вес те факти лише з одной галицької землі.

Пошана Діви Марії була завжди в Українців велика і тому кожде місце, де був образ присвячений торжественно Богородиці, було вже ніби твердиною, яка боронила Українців перед Поляками. Захопити загально поважаний образ значило те саме, що захопити околицю і промостити дорогу до душехватства.

Де Полякам тяжко було в инший спосіб опанувати околицю, там вони образ від Українців крали. Тоді українське місце тратило значіння, ставало порожним, а славним ставало польське місце, де опинилася вкрадена річ. І народ вже мимоволі тудасхилявся. Певна річ, що такій роботі Поляків на Українській Землі сприяла і народна темнота, яку Поляки рівнож піддержували всіми способами.

Українські образи мали для Поляків чисто політичне значіння — вони тягнули ними Українців до Польщі. Досить згадати, що до війни мали Поляки в західній (польській) Галичині 41 місьць з чудотворними образами, а в східній, де Поляків мало, аж 46. Тільки місьць натворили Поляки на те, що би ними польщити українське населення.

Закони життя незмінні. Бог встановив ціле людське життя всюда на тих самих незмінних законах і оскільки краще чоловік ті закони зрозуміє, остільки краще буде вмєти жити, остільки буде мудрійший, сильнійший і щасливійший.

І ті божі закони кажуть, що чоловік мусить мати святі справи, святі річі, святі обовязки, святі думки, святі бажання і вчинки. Коли він їх має і поважає, дорожить ними і їх вартість наскрізь розуміє — тоді він щасливий, вдоволенний, мудрий і сильний. Коли-ж про них не дбає, легковажить їх — тоді душа його марніє, життя занепадає, сила і єдність тратиться і нарід тратить самостійність, свободу і стає темним і рабом для других. Такими шляхами йшло життя доси, такими піде і дальше і щасливі люде, які знають, якими шляхами йти, а які обминати.

Та як з одной сторони народ мусить мати свої святі річі, свої святощі, свої ідеали, так з другої вороги силуються ті його вартости нищити — крадуть, палять, руйнують всіми способами, або оплюгавлюють і вговорюють в народ, що би він сам свої святі річі покинув. Вони знають, що позбувшись того, що буває для людей святим, що викликає в людей глибокі благородні почування, нарід сам занепадає морально і стане неспосібним до самостійного життя. А тоді вони над ним запанують.

З такою ціллю большевики нищать церкву з усіми її вартостями.

З такою ціллю нищать українську церкву Поляки.

З такою ціллю працюють всякі сектанти вговорюючи в народ — що він повинен покинути свої релігійні обряди і церемонії, що повинен викинути хрест, образи, повинен перестати хреститись, що повинен повикидати з церков все і лишити голі стіни, що чоловік не має душі (руселісти), що треба неділю переносити на суботу і багато чого другого.

Се те ворожі способи на знищення народу. І ті способи ворог замасковує, декорує, обмальовує нераз всякими „доказами”, та все вони є лише чужою отруєю, чужою зброєю, яку несвідомі приймають без підозріння і опісля вже самі (свої) носяться з тою ворожою отруєю і зброєю поміж свій нарід і затроюють та нищать власне життя. Так темнота народу стає інструментом для ворожих рук! Темний за впливом ворога готов сам своїх вбивати — і на те вороги завжди піддержували і піддержують темноту серед українського народу.

Однакож за нами історія і вона нам ясно показує, в яким місци ми терпіли через те, що не знали божих законів життя, або легковажили ті закони. Нині отже час зрозуміти відвічні життєві закони, зрозуміти, що для життя важне, що конечно, що неминує, а що шкідливе і справляти життя на такий шлях, який веде до Бога, до морали, а з тим до здоровля душі, до здоровля життя, здорової сили, гідности і задоволення.

(Вк. Пр.).

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Роби тільки те, що духово підносить тебе, й рівночасно є корисне для громалянства. Гендерсон.

Перемагай лютість любовою, відповідай добром на зло, поборюй скупість щедрістю, брехуна — словом правди. Будійська мудрість.

Володимир Островський.

„СВІТ ТИХИЙ”.

(З циклу: „Нові легенди Холмщини”).

Ой, дзвонили колись дзвони, дзвонили. В усі неділі святі та в празники.

Живим голосом дзвонили. До церкви кликали Бога хвалити, клопотати, працю забувати, духа скріпити.

І не луна лісами йшла, не містки на річках тремтіли, не вітряки на горбинах гуркотіли, то серця Холмщан тим дзвонам відгукалися.

Відгукалися тихою молитвою над скибою заораною, над стрічками-загонами, над житами, потом политими.

Збирали Холмщане в своїому серці всі жалі, все горе з цілого тижня, а в неділю святу, коли дзвони задзвонять, разом із свічкою перед образом в офіру складала.

З покурою:

За горе і радість, за хліб і голод, за хворість і здоровля.

— Все се від Бога, — вірили: і мід солодкий і ліки гіркі.

І горіли тоді свічки, горіли, як ті зірки на холмському небі. Одна одної краще, яскравіше. Вогники натхнено догори поривалися. До того, що найвищий за всіх, що добріший за батька й матір.

І співали дяки та старі паламарі, а за ними вся церква:

„Світе Тихий святої слави! . . .

Слави Отця небесного, слави безмежної, вічної.

І Бог був серед них. Близько-близько до всіх, коло кожного. Відчували Його, як сусідів своїх, що тут обіч молилися.

Ой дзвонили тоді дзвони, дзвонили, — та враз і перестали.

І свічки позгасали.

І спів обірвався.

Тиша.

„Світе Тихий” у святі вечорі лиш гаї шепотять. А піддзвонюють їм — лиш квітки польові.

— Що сталося? — питається Христос Матері Пречистої: — невже Холмщане і Мене і Тебе, Мати, забули?

Ой, не може сього бути на Холмщині. З стародавніх часів і до нині Холмщане за „Пречисту” в Холмі памятають.

Сходилися, зіздилися. З усіх закутків Холмщини та Підляшя. Грали лірники, пісень співали побожних, а народ шепотів Нам хвалу, як ті квітки, як стеблинки по полях та луках на весну. Ой, не може того бути, щоб змінилися Холмщане. Сину мій і Пане мій! Ти пішли кого з слуг Сьоїх на землі: хай довідуються правди.

Зіодився Христос.

Вирядив у подорож Юрка-вояк, бо коня має доброго та ще й зброю.

— Поїдь, — каже Христос, — на землю, обідь усі холмські шляхи та довідайся: чому дзвони не дзвонять у неділі Святі, чом свічки не горять по церквах, молитов не творять вже Холмщане.

Поїхав святий Юрко-вояк. Усю землю Холмщан обїхав, від Сяну й Вепра до Гучви й Буга.

Та через ряди-годи на небо вернувся.

— Від того, — докладає, — дзвони не дзвонять, свічки не горять і пісні не лунають, бо церкви позамикані. Пішли, Господи, кого з великих святих Твоїх, щоб людям на думку поклали церкви Твої повідмикати. І задзвонять знов дзвони, і свічки запалають, і пісні залунають на славу Тобі та Пречистій.

Післав Христос трох угодників: Миколу Чудотворця, Йова Почаївського та Онуфрея Яблочинського.

Вони добре Холмщан здавен-давна знають, бо не раз їх на „одпустах” бачили.

— Ідїть, — каже їм Христос, — на Холмщину, накажіть Моїм іменем церкви повідчиняти, хай вільно хвалять Холмщане Мене та Пречисту.

Пішли святі пішки, бо коней не мають.

Довго ходили шляхами широкими, стежками польовими. Перейшли всю землю Холмщан. Тай, знову на небо вернулися.

— Ой, дзвонили би дзвони, дзвонили, і горіли б свічки, і молитви Холмщане творили б, — та церкви позамикані. Ми іменем Твоїм наказували, до сердець людських стукали, до совісті їхньої промовляли, — не послушали нас, не відчинили церков.

— Світе Тихий, іди вже Ти Сам на бідну сю Холмщину. Тебе вже напевно послухають.

— Що-ж робити, піду!

Коли майський вечір наблизився до землі, прекинули ангелі з неба на Холмщину світло-сїяні сїдці з золотого проміння.

Зійшов Христос — Світ Тихий на землю Холмщан і пі-

шов по битих шляхах, по стежках польових, по селах, місточках.

Як до дверей — до сердець людських стукає:

— Відчинїть Мої церкви Холмщанам. Хай подзвонять у дзвони, хай пісень поспівають, хай славу мені й Пречистій до неба знесуть, життя миром-спокоюм прикрасять.

Та глухі сї люде на голос Христовий. Наче пуста, в них серце мовчить.

Не хочуть почути Христа.

Та не спіняється Він, усе ходить по шляхах та по стежках, по селах, місточках, — кличе, стукає до сердець, як до дверей зачинених, — усе жде, що почувуть Його голос, що відгукнуться . . .

І кажуть люде:

— Що вечора, коли сонце на землю золото-сїяні сїдці з проміння спускає, Христос — Світ Тихий на Холмщину сходить, рани Холмщан лікує спокоюм небесним, болі лагодить надїєю, сили зміцнює терпінням.

Вийде Холмщанин із хати над вечір, пильно-пильно здивиться в сїяво вечірне, що ласкою Божою лється з неба на його ниви, потом політи, й в потоках світла промінного бачить Христа: стоїть Він світлий, у біло-лїлейній одежі, прозорий, як пара печірня, тихий, як смуток небесний. З очей сльози росю діамантовою по землі розсипаються, а Сам сумно-сумно дивиться на церкви зачинені, на цвинтарі опустїлі, на дзвіниці мовчазні.

І жде терпеливо:

Коли люде Холмщанам церкви відчинять, коли в них дзвони задзвонять, пісні залунають, а молитви вільні, як той дим кадильний, до неба знесуться . . .

А дерева тихо моляться шепотом:

„Світе Тихий святої слави Отця небесного” . . .

Зачують сей спів у душі своїй Холмщане й вторять природі молитовним шепотом, здалека дивлячись із сумом глибоким на церкви зачинені, де колись:

І дзвони дзвонили,

І свічки горїли,

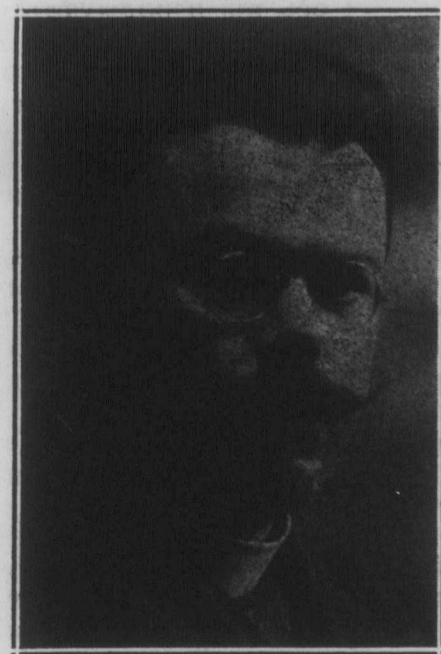
І щастям спокою лунало в часи вечірні:

„Світе Тихий” . . .

, (Перем. „Укр. Голос”).

КОЛЯДА.

Весь мир, веселися,
Рожденному поклонися, —
Рожденному в Вифлеємі місті,
І святій Діві-невісті.
Слава! Слава роздженному
Богу, Богу єдиному.
Весело днесь заспіваймо,
Христу Царю славу даймо.
Витай нам Мессїє,
Наша єдина надїє.
Витай нам наш Царю,
Неба й землі Володарю.
Слава Богу во вишних,
Слава Йому від нас грїшних.
Дмитро Тягнигоре.

Прот. К. Кирстюк, член Консистоїї, парох в Реджайні.

Чи Вам мило дивитися, як агенти рїжних чужих нам сект лїзуть поміж наш народ і підкопують в нїм пошану і любов до своєї рїдної віри і церкви?? Коли нї, то жертвуйте на катедру св. Покрови в Віннїпегу і допоможіть Рїдній Церкві положити кінець шкїдливій роботї чужих наймитів!

ЯК ЗНАТИ, КОЛИ СКІНЧИЛАСЯ ВАША ПЕРЕДПЛАТА НА „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК”.

Передплата на „Православний Вісник” числиться від чисел і виносить одного долара за 12 чисел. Хто отже зложив одного долара і заперномерував „Православний Вісник” приміром від 1 числа, того передплата скінчилася з 12 числом, а хто заперномерував від 5 числа, того передплата скінчилася з 16 числом і т. д. Для цілей обчислення передплати вживається порядочне число, яке є подане в скобках на першій стороні кожного числа „Православного Вісника”.
На адресовій наліпці кожного передплатника є подане подвійне число, як приміром 1763—20; 1860—25, 746—30. В кождім випадку друге, менше, число показує з котрим числом кінчиться передплата. Коли возьмемо три повисше наведені приміри, то побачимо, що передплата першого передплатника кінчиться з 20 числом, другого з 25 а третього 30. В сей спосіб кождий передплатник може віднайти, коли кінчиться його передплата.
Подивіться на свою адресу наліпку і коли Ваша передплата вже вийшла, відновїть її зараз.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.ІСТОРИЧНЕ Оповідання
(Дальше).

— Передам разом з грішми мого батька.
— Завіщання написане! — промовив Гаварецький.
На жадання Липського Гаварецький прочитав написане голосно.
— Добре... точно, так як я хочу — сказав недужий, але голосом слабим. — Тепер позвіть жінку і доньку!

— Пріора чорт взяв звідси? — спитав, коли прикликані увійшли.

Вони мовчали.
— Питаю, чи пріор вже пішов!
Тепер відповіли обі одночасно, але не однаково:
— Пішов! — сказала жінка злісно.
— Ще ні, — сказала донька, дивлячися трівожно на батька. Вона ще не вмела так брехати як мамуня.

Він цілий затрусився.
— Що то буде, як я умру?!... Прочитайте їм завіщання. Нехай знають, що їх жде, як покинуть віру батьків, віру свого народу.

Сусід став читати. Жінка слухала мовчки, бліда, з затисненими зубами і устами.

— Чи ти чула? — спитав Липський.

Жінка не відповідала.
— Дайте сюди... І перо! — застогнав недужий. — Боржій!

Завіщання поклали перед ним і подали перо. Недужий на силу підвівся, підписав і впав на подушки. Сусіди і піп підписали як свідки.

— Вже! Зараз вписати в гроді!

Се були його останні слова. Донька кинулася йому на груди. Пані висунулася з кімнати, побігла до пріора і розказала йому, яке завіщання.

— Не журіться! — сказав пріор. — Добре, що знаю. Моя голова в тім, щоби воно не попало в гродські книги.

Пріор вийшов, сів на повозку і виїхав. Яку годину пізніше виїхали Гаварецький і Луциперський, щоби завіщання вписати в гродських книгах.

Поїхав також молодий Крипський. На похорон не лишився, бо мусів поспішати. Ішов не сам. Ішов з товаришами, отже спішився, щоби поспіти в пору на збірне місце.

На другий день приїхав пріор з гайдуками.

— Маю! — крикнув, показуючи пані Липській завіщання. — Православні не будуть ликувати.

— Яким способом воно у ваших руках? — спитала вдова.

— Способом цілком звичайним. Я знав, що приятелі небіжчика того самого дня пойдуть до гроду, щоби завіщання в книги вписати. Я з моїми гайдуками засів при дорозі, переймаючи їх і завіщання відобрав. Приятелі небіжчика, як хочуть, нехай в гроді впишуть свій протест.

— Жие ще братанич небіжчика Олекса Липський. У него якісь грамоти покійного... Чи не довжні?! Як нема завіщання, то він загорне і готов мені лишити ще менше, ніж давало мені завіщання покійника.

— До того ще далеко, дуже далеко. Так далеко, що й не зайдеш. Думаю, Олекса Липський не заїде. Чейже знаєте, які в нашій Польщі права. Маєток, покищо, в ваших руках. Олекса буде мусів насамперед правуватися. Він, що найбільше вирає процес в суді. Дістане декрет на маєток, тай тільки всего. Але судовий декрет, то ще не сам маєток. Своїми власними гайдуками. Чи він має тільки гайдуків, щоби з під Луцька аж сюди прийти і взяти двір приступом? Якби вдурів і наважився на таке то вам прийдуть на поміч мої гайдуки. Проженемо!

— Що зробите з завіщанням?

— Завіщання гадаю спалити і попіл дати небіжчикови в домовину. Нехай понесе з собою на той світ і пожалуєся на мене Люциперови... Або зроблю ще ліпше. Сей пергамін дам йому в домовину. Нехай візьме з собою до пекла. Бо шизматик чей же до неба не піде. Там свою останню волю впише в книгах Люциперового гроду. Або чорти випишуть горючою смолою на його власнім хребті!...

Пріор затирав з утіхи руки. Коли мерця поклали в домовину, пріор всунув під його голову малу коробочку з записанням. Коло домовини поставив двох гайдуків. Вони пильнували щоби хто з під голови небіжчика не виймив коробки.

— Що в тій коробці може бути? замітив один гайдук.

— Мабуть пару червінців на дорогу — відповів другий.

— Та мерцеві?

— Бог знає, який там лад в небі! Може й там треба платити мито? Може й святий Петро без хабаря не впустиць до неба?

— Та хіба справді червінці... А може кісточки з якого святого?

— Як би то були моці святого, то той ксьондз, пхаючи їх під голову мерця, був би поцілував їх і перехрестився.

— Правду кажеш... Ще й небіжчик був православний, а ксьондз католик. Не дав би православному свого святого... То безпечно не щось інше як червінці... Не шкода?

— Та шкода...
Липського поховали в гробниці під церквою. Ховав його православний піп, але то була його остання робота в селі. Коли по похороні хотів увійти до церкви, гайдуки пріора заступили йому дорогу і до церкви не впустили. Одночасно друга ватага гайдуків викидала з попівства його річи, його жінку й діти. До села прийшов ксьондз, бо пані й панна вихрестилися на католички. Вигнали також старого слугу Татомира. Він пішов до Крипського і коли сей по році помер, лишився управителем його маєтку.

Минув рік, минув другий. Хоч пріор успокоював Липську, що нічого боятися, вона жила в постійній трівозі. Все потерпала, що братанич мужа, Олекса Липський, як верне з війни, прийде з військом, щоби забрати маєток.

— Він мабуть вже погіб, — говорив пріор — коли так довго нема про него ніякої вісти. Ще й його маєток дістане. Дістане ваша донька.

— Коби, коби! — зітхала вдова. — Як справдиться се, що ви кажете, то той його маєток дамо на Боже... Дамо вашому ордену.

Нарешті, нарешті прийшла вість радісна, хоч затроена краплиною гіркою полину. Прийшла вість, що Олекса жие, але... що він баніт. Вийшло на верх, що він в козацькій війську і бе Польщу. Отже його зараз засудили на баніцію і сконфіскували його маєток. Вдова Липська взяла доньку і поїхала на Волинь, щоби маєток баніта взяти в посідання. Але прогнав її якийсь польський ротмістр, що вже загорнув той опорожнений маєток, як тоді казали, правом кадука. Тут не пощастило Липській, але вона бодай вже не потребувала боятися, що той Олекса від неї відніме відумерщину Данила Липського.

Перестала вдову турбувати справа маєтку, та тим ще не збулася другої турботи. Літа Марійки йшли... Вже крайна була пора віддаватися, а вона завзялася дождати Павла Крипського. Були женихи. І вродливі і багаті. А Марійка ні, тай ні. Кожного, що вернув з походу, Марійка питала, чи не бачив Павла Крипського, чи не чув що про него. Кожний лише здвигав раменами:

— Не бачив, не чув.

Найчастіше Марійка чула таку відповідь:

— Мабуть згинув десь в перших днях, ще заки зайшов до війська, бо я й не чув, щоби такий був між нашими. Може в дорозі до війська попав на зағони збунтованих хлопів і ті вбили його.

Марійка питала тільки таких, що були в польській війську. Вона не знала, що Павло пішов не до її „наших“, а до своїх, до козаків. Але і звітам не могла дійти до неї жадна чутка про него, бо між козаками Крипський звався інакше. Він не смів виявити того, що бореса за волю своєї землі, бо Польща сконфіскувала би його батьківщину. Як інші шляхтичі повстанці, що мали маєтки в межах польської влади, так і він змінив своє прізвище.

— Не думай про него — говорила мати. — Бог знає, чи він жие. Впрочім він шизматик. За шизматика тебе не дам... І ти не схочеш такого. Кажу тобі вибий собі його з голови.

— Моє серце каже мечі, що він жие і що верне. За шизматика, очевидно, не вийду. Але він мене так любить, що для мене вихреститься. Таки буду ждати і діждуся.

— То ще велике питання, чи вихреститься. У него батьківська вдача. Твої очі не зломлять його завзяття. І хто знає, чи не пішов він до козаків та з ними бе нашу віру, костели руйнує?! Для такого ти марнуєш свої літа.

— Я, мамо, іншого не хочу. Як він для мене не навернєся, то взагалі не вийду замуж. Піду до кляштору.

— Дурна ти! Ще знайдєся для тебе гідний хлопець. І готовий католик... Не такий, котрого треба що лиш перелицьовувати.

— Кажу тобі, мамо, що іншого не хочу. А хочби й сподобався який готовий католик, то я, очевидно, як би не любила Павла, таки волілаби шизматика...

— Що ти плетєш?

— Щоби його навернути!.. Як не наверну до правдивої віри бодай одного, то моє життя буде змарноване. Пріор все каже мені, що головною задачею мого життя повинно бути спасти бодай одну душу. Без того не можу надіятися ласки божої на тім світі. Скорше наверну такого, що мене вже шире любить, ніж такого, котрому треба що лиш голу завертати. Отже саяк чи так, все виходить на таке, що мушу ждати на Павла.

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадський Українець” перепроводжує кампанію за збіркою на сплату довгів і о. Олексів ось так висловлюється про заходи органу еп. Будки: „Я, котрому судба українського народу лежить на серці, **апробую** сю шляхотну роботу”.

Гм, коли о. Олексів **апробує**, то що має робити еп. Будка? Очевидно „малчать і послушать”, що скажуть „старші”. Бувший протоєрей Божик називає се „католицькою дисципліною”.

Коли хочете довідатися про „найновіші” події в світі, то читайте „Канадського Українця”. Ось яку „сензаційну” новинку подає він в 46 ч. на першій стороні: „Рим хоче (зв’яже — **хоче!** Ніби то така велика річ хотіти) повернути православних на унію”.

Ну, чи чули ви вже коли про такі заміри Риму? Певно, що ні. Новина, тай годі.

Польські часописи зі Львова подавали недавно вістку з Риму, що папа римський має намір іменувати митрополита Шептицького кардиналом.

Се певно за його великі „заслуги” для українського народу. Головно за целібат, конкордат та присягу на вірність польській жандармерії...

Подумав щось „Канадський Українець”, подумав, тай далі обороняти конкордат (гл. 46 ч. „Кан. Укр.”). Тай не так вже самий конкордат, як того найсвятішого отця папу римського, який так дуже по вітцівськи піклується греко-католиками. Славна оборона! Кільки в ній льогіки, кілько здорових думок, кілько оригінальних висновків! Аж волос дубом стає! Та й не диво. Вийшла-ж вона з під пера бувшого протоєрея Божика, колишнього славнозвісного оборонця протестантизму, відтак „русської віри і царя”, а тепер папи, йорктонських піпів, Скоропадського та католицької „дисципліни”.

Який пан, такий крам... Який оборонець, така оборона.

Пише „Канадський Українець” в згаданій обороні конкордату:

„Римська курія розуміла дуже добре, що конкордатом вона греко-католицьких єпископів і духовенство ставить в **ПОВНУ** польську зависимість, (прочитайте се ще раз, щоб довго памятали), але вона розуміла також і те, що Польща і без сего поневолисть і обмежить греко-католицьке духовенство...”

Отже папа знав дуже добре (він же-ж непомилний!), що конкордатом він ставить греко-католицьких єпископів і духовенство в **повну польську зависимість**. Але після думки „Канадського Українця” се нічого, бо Польща булаб поневолила їх і без конкордату...

Здохла господареві корова. Одна-одинок була, тай та здохла. В хаті сум, плач, бідкання, як по мерцеві... Здибає сусід малого Івася тай співчуває з ним. — Що-ж, Івасю, — каже він, — у вас здохла корова? Шкода, велика шкода... — Е, то нічо, — відповідає Івась. — Тато і так хотіли її продати.

Не шкода корови, що здохла, бо тато і так хотіли її продати...

Нічо не шкодить, що папа поставив конкордатом греко-католицьких єпископів і духовенство в **повну польську зависимість**, бо Польща і без конкордату булаб їх поневолила...

Еге, не шкода корови...

Каже „Канадський Українець”, що папа **знав**, що він конкордатом віддає греко-католицьких єпископів і духовенство в **повну польську зависимість**, але се нічого, бо Польща і без конкордату булаб їх поневолила.

Гм, коли так, то по що було конкордату? Польща булаб і без него прекрасно справилася з уніятськими єпископами та духовенством. Так, каже „Канадський Українець”, але „курія конкордатом поставила греко-католицьке духовенство на **рівні з римо-католицьким духовенством**... і зобов’язалася фінансувати з державного скарбу греко-католицьку церкву” (себто єпископів і духовенство).

Тепер бачите, як воно? Конкордат поставив греко-католицьке духовенство на **рівні з римо-католицьким духовенством** (ох, яка се велика благодать). Та се ще не все. Конкордат отворив греко-католицькому духовенству двері до **польського корита**, чи то пак до польського державного скарбу.

Бувший протоєрей Божик певне жалує, що він не в Галичині. Де-ж таки: греко-католицький священник на рівні з римо-католицьким! Тільки подумайте: **на рівні з панами!** Ну, а до того **польське корито**, — чи то державний скарб! Тільки

жий та до папи молись.

Пише „Канадський Українець” в своїй славній обороні папи і конкордату ще таке:

„Глянувши на всі католицькі народи, бачимо, що вони під крилами Ватикану національно, фінансово та політично стоять високо”.

А трошка дальше пише він знов ось що:

„Свідомі політики повинні використати з конкордату проти Польщі. Вдарити на алярм (а можеб краще на цимбали?), в тревожний дзвін і сказати народови: „Народе, Польща обмежує права твоєї церкви (а можеб також додати, що вона робить се за згодою папи? —) і посягає рукою до церковного престоло, — не дайтеся!”

І що-ж ви скажете на таку „льогіку?”

Раз каже, що народи „під крилами Ватикану національно, фінансово та політично стоять високо”, отже треба і Українцям Ватикану, а там знов радить бити в дзвін тревоги, бо Польща, яка знаходиться „під крилами Ватикану” посягає рукою по греко-католицьку церкву, яка рівнож є „під крилами Ватикану”.

Що-ж можна сказати з приводу такої великопарної оборони папи, конкордату та уніятської братії? Хіба тільки се: гра в політику не така легка, як гра на цимбалах.

Пише ще славний оборонець папської політики:

„Не знаю чому, але наші близько-рукі політики — крикуни вже раз повинні зрозуміти становище греко і римо-католицької церкви на форум світової політики”.

Чи зрозуміли ви, що він сказав? Каже, **що він не знає** чому наші політики „повинні зрозуміти становище греко і римо-католицької церкви на форум світової політики”, але думає, що вони повинні зрозуміти.

Ми також не знаємо, чому вони повинні зрозуміти політику греко і римо-католицької церкви. Але натомість ми знаємо, що о. Божик **не сказав того, що хотів сказати**.

Славну оборону конкордату написав о. Божик, нема що казати. Але не закінчив її добре. Він повинен був закінчити її Кондаком зі свого „Акафисту до св. України”, ось так:

„Избранная демонам продательного народа Україно, уродишася на світ піти похвальніє пісні врагам своїм ти розличних золь обстояніє, будь ти ковая во віки! **Ми от рода в род стидатися тобою будем, Аллилуйя!**”

(Кондак VI. — „Акафист до св. України”)

КАМПАНИЯ НА СПЛАТУ ДОВГУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КАТЕДРИ В ВІННІПЕГУ.

В 1925 році український нарід в Канаді дав доказ своєї національної свідомости, сплативши довги Інституту ім. М. Грушевського й Інституту П. Могили, і збудувавши величаву будівлю Української Православної Катедрі в Вінніпегу. Ся Катедря збудована заходами Українців в Вінніпегу для цілої Канади. Має вона служити як

- 1) Осередок рідної церкви;
- 2) Осередок рідної культури;
- 3) Осередок виховання загалу нашої молоді в релігійно-народнім дусі.

Величава будівля Катедрі коштує около 25 тисяч доларів, а з лотами і умебльованням поверх 30 тисяч доларів.

Щоби не платити великих процентів за довг на Катедрі, як мусів се робити Інститут П. Могили, який заплатив поверх \$17,000 самого проценту, оголошується кампанія на **три місяці в цілі зібрання 15,000 доларів. Кампанія кінчиться з кінцем марта 1926 року.**

При нашій свідомости і жертволюбности кампанія безперечно вдасться.

Наш нарід на протязі своєї історії мав тяжких ворогів, котрі силою а ще більше хитрощами старалися і стараються знищити головню нашу рідну православну церкву, яка цілий час була твердиною нашої культури і самостійности.

Щоби знищити нашу Рідну Церкву вороги підсували і підсувають нам свою, але для нас чужу церкву.

Не даймося зловити на ворожі дари, що загалу нам приносять!

Складаймо жертви на Українську Православну Катедрю св. Покрови, як осередок і основу нашого церковно-народного життя в Канаді.

Складаймо жертви на нашу церковно-народну святиню і даймо доказ нашої свідомости.

Катедря св. Покрови збудована для цілої Канади, отже всі Українці Канади повинні причинитися до сплати її довгу.

Приходять Різдвяні Свята, — колядуйте на ціль сплати довгу Катедрі св. Покрови!

Хай не буде ані одного Українця ні Українки, які не зложилиб своєї жертви на сю благородну ціль!

Покажім світови, що ми знаємо як оцінити вагу Рідної Церкви!

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BLOCK, 210 DUFFERIN, AVE. WINNIPEG, MAN.

За Тростісів Української Православної Катедрі св. Покрови:
В. Свистун, голова. В. Купченко, секретар.

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Кожний має свій тягар, свої хиби; ніхто не може обійтися без допомоги інших; і тому ми мусимо допомагати один одному потіхою, порадами й взаємними пересторогами.

Той, кого образили й хто може спокійно стерпіти образи, і не звертає її, той досяг великої перемоги в справі життя. **Жіневіо-Лян.**

Вчений — се той, хто багато знає з книг, **освічений** той, хто засвоїв собі найбільш поширене в його час знання й засоби; **просвічений же** — той, хто розуміє зміст свого життя.

Для темної людини нема нічого ліпшого, ніж мовчанка. Але колиб вона знала про се, вона не булаб темна людина. **Гулістан Саді.**

Той, хто дивиться на свої власні хиби, не встигає вглядіти хиб інших людей. **Східна мудрість.**

Людина збільшує своє щастя в тій мірі, в якій наділяє ним других. **Бентам.**

Народ не повинен нічого робити, що суперечить його честі. **Наполеон.**

Свобода — се право кожного чоловіка робити се, що йому подобається, однак без шкоди для других.

Чому однакове богослуження. — Коли хтось запитає: „Чому ж то в православних Українців те саме богослуження, що і в греко-католиків?” — той нехай пам'ятає отсе:

Православні мають своє богослуження і свій обряд, а греко-католики мають таксамо православне богослуження й обряд. Бо коли 1595 р. Поляки при помочи кількох Українців, які були на польській службі, завели унію, то полишили уніям ціле православне богослуження, а навіть і православне „Вірую” були лишили на якийсь час. Так зпочатку й уніяти говорили: „від Отця ісходящого” (і Рим не був з початку проти сього), аж опісля почали потрошка дещо зміняти. Отже самі уніяти мають православне богослуження, а доказом сього є хочби те, що ще і нині в греко-католицьких церковних книжках є такі місця, як: „і всіх вас православних христیان... і по всюду православних... утверди в православній вірі (при хрещенні) і др. Розумієть, що такі місця потихенько змінюють на „неправославні” і стараються всякий слід православія затерти.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ.

АРХИЕПІСКОПСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.
Високопреосвященний Архієпископ Іоанн Теодорович, Архієпископ Української Православної Церкви в Канаді і Америці, гостив минулого літа через три місяці і половина в Канаді і звідав за той час двайцять православних громад, — дев'ять в Саскачевані, сім в Алберті, три в Манітобі і одну (Форт Вілліам) в Онтаріо. Всі громади з виїмком тих в Вінніпегу, в Толстой, Ман. і в Каноні, Саск. (Свидова) витали в себе о. Владика перший раз.

Візитациї відбулися надзвичайно успішно. Громади приймали дорогого гостя з великими почестями, а люди їхали на архієпископські богослуження по кільканайцять миль, щоб тільки послухати науки свого архієпископа та просити від него благословіння. Після богослуження майже в кожній місцевості відбувалися спільні обіди, на яких завжди промовляв о. Владика і місцеві бесідники. Такі спільні обіди мають велике значіння, а то хочби тому, що дають змогу о. Владикі і людям пізнати себе взаємно та спільно обговорювати церковно-народні справи.

Візитация у Вінніпегу, яка відбулася 16 серпня, була свого рода церковно-народною маніфестацією.

Богослуження, якого слухали сотки народу, відбулося між мурами розпочатої будови українського православного Собору св. Покрови і випало дуже вричисто.

Зараз після богослуження, відбулося архієрейське посвячення угольного каменя, під час якого проліся архієрейське посвячення у-

ючого вечора відбулася спільна вечерея з промовами, тож між мурами розпочатої будови, яка простягнулася до пізньої ночі і яка випала надзвичайно успішно.

Візитация в Брендоні, Ман. відзначалася тим, що відбулась в гарній ново-будованій церкві. Брендонська громада належить до одних з новітніх, (регулярні богослуження почалися там тільки з початком 1924 року), але помімо того громада, завдяки своїй свідомості і жертволюбивості вже встигла побудувати свій власний храм, який є одним з найкращих.

Гостина о. Владика в Форт Вілліам, якою він закінчив свої сьогорічні візитациї в Канаді, також випала дуже вричисто. Поза візитациєю, о. Владика брав участь в листопадовім святі, устроєнім тов. Просвіти, виголошуючи на нім надзвичайно гарну промову.

З Форт Вілліам о. Владика поїхав до Шікаго, архієпископського осідку, куди кликали його важні церковні справи, через які він не міг остати в Канаді довше, хоч багато громад на заході мали надію витати його в себе ще сього року.

З весною о. Владика приїде до Канади знову і буде відвідувати громади далше.

ОТВОРЕННЯ СОБОРУ СВ. ПОКРОВИ.

День 29 листопада, 1925 р. буде пам'ятним днем в історії Української Православної Церкви в Канаді. Того дня відбулося святочне отворення будинку українського православного Собору св. Покрови в Вінніпегу. До сього свята готовилась україн-

ська православна громада в Вінніпегу ще від 16 серпня 1925., коли то відбулося посвячення угольного каменя під Собор, і доложила всіх своїх сил, щоб свято випало як найкраще.

Отворення Собору почалося утреним, в 9.30 год. рано, почім слідувала Соборна Служба Божа, яку відправили оо. К. Кирстюк, В. Слюзар і С. В. Савчук. Надзвичайно гарні проповіді виголосили оо. Кирстюк і Слюзар, а о. Савчук прочитав привітного листа від Впреосвященного Архієпископа Іоанна Теодоровича, в яким о. Владика висказує свою велику радість з приводу отворення Собору і яким передає членам парохії архієпископське благословіння.

Пів до четвертої години по полудні відбувся святочний концерт і Академія (промови). В концерті брали участь, хор Українського Народного Дому і мандолінова оркестра, ообоє під проводом п. Пасичняка, — як рівнож о. К. Кирстюк (ольоспів), о. Слюзар (ольоскрипка), панна Маруся Угринюк (деклямація) і діточий хор Рідної Школи з Бруклендс під проводом п. Міхоцького.

Промови виголосили слідуєчі: о. прот. Савчук, парох, — вступне слово, п. В. Свистун, п. генерал Сікевич, посол Бачинський, п. Бугера, фармер з Дюфрост, Ман., п. В. Лісовий з Транскони, Ман., п. Арсенич, п. Гункевич, студент Чура, п. Мир. Стечишин, п. Й. Богоніс і пан Мітенко з Бруклендс.

Відчинення Українського Православного Собору в Вінніпегу значує новий етап в історії Рідної Церкви і дає підставу до віри в кращу будучність українського народу в Канаді.

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ПРИ КАТЕДРІ СВ. ПОКРОВИ.

Українська православна громада в Вінніпегу, за короткий час свого існування, дала доказ, що її члени знають як слід оцінити вагу Рідної Церкви. Вони не жалували ні трудно ні жертв, щоб тільки допровадити до кінця задумане діло — збудувати свій власний дім, в яким моглиб провадити церковно-просвітну роботу. Їх змагання увінчалися успіхом. Перший поверх Собору св. Покрови вже викінчений. В нім вже відправляються кожної неділі богослуження, відбуваються концерти, провадиться недільна школа, а в короткому часі отвориться також Рідна Школа.

Признання за дотеперішній світлий поступ української православної громади в Вінніпегу належить всім членам громади загалом і кождому з окрема, але впершій мірі належить воно Жіночому Товариству при Катедрі св. Покрови, яке існує від самого початку організованія громади і яке несло її до тепер своєю невтомною працею велику матеріальну і моральну поміч. Устроюванням Базарів, вечерків, пікніків та спільних обідів, Жіноче Товариство не тільки що несло новій громаді матеріальну підмогу (згадатиб хоч послідній базар, який відбувався від 30 листопада до 5 грудня і приніс чистого доходу поверх тисячу доларів), але рівночасно поширювало між вінніпегським українським загалом ідею Рідної Церкви.

Висловлюючи признання українському православному Жіночому Товариству в Вінніпегу за його працю на користь своєї церкви, не можемо не підчеркнути, що наше православне жіноцтво по цілій Канаді повинно іти слідом своїх сестер в Вінніпегу і ревно інтересуватися церковними справами. Мусимо пам'ятати, що в руках наших жінок-матерей лежить доля нашого народу. Вони то більше як хто виховують наші будучі покоління, отже вони повинні також інтересуватися справами найбільшої виховавчої інституції — церкви.

МУСИМО СПЛАТИТИ ДОВГ.

Перший поверх Собору св. Покрови в Вінніпегу вже викінчений. В нім відправляється що неділі богослуження, провадиться недільна школа,

відбуваються відчити і концерти, а з часом буде отворена також Рідна Школа. Отже провадиться церковно-просвітна робота, брак якої в Вінніпегу давався вже давно відчувати.

Кошти будови першого поверху Собору з умебльованням виносить поверх трицять тисяч доларів. Сума не перший погляд велика, але фаховці в будівляних справах обчислюють його вартість на 40 до 45 тисяч доларів. Вони запевняють, що ще жадна українська інституція в Вінніпегу не була побудована так солідно за таку малу суму.

Якимже способом вдалося українській православної громаді в Вінніпегу побудувати такий величавий будинок за такі малі кошти? А таким, що члени парохії вложили при будові дуже багато праці безплатно.

На самім копанню салера не рахуючи нашої роботи, заощаджено більше тисячі доларів, бо члени парохії викопали його самі, наймаючи тільки коні до вивожування глини. Крім сего будівельний комітет, який завідував будовою, сповняв свої обов'язки точно і совісно і сям заощадив цілі сотки доларів.

Отже перший поверх Собору вже викінчений. Але се ще не значить, що він вже виплачений. Помімо як найбільшої жертволюбивості членів парохії на будинкові тяжить ще довг. Сей довг мусить бути сплачений як найскорше. Се хочби тому, щоб не платити від него процентів. Кожний знає, що найбільшим ворогом фермерів бізнесменів й інституцій на яких тяжить довг — се проценти. Проценти з'їдають майність як ржа залізо. Треба отже доложити всіх сил, щоб довг, який тяжить ще на будинкові Собору, був сплачений як найскорше.

Хто-ж має його сплатити? Чи самі тільки члени православної парохії в Вінніпегу? Ні! Його мусить сплатити православний загал в Канаді.

Собор св. Покрови будеється не тільки для самих Українців в Вінніпегу. Він будеється для всіх православних Українців в Канаді. Як осідок єпископа на Канаду, Собор св. Покрови в Вінніпегу буде осередком серцем цілої Української Православної Церкви в Канаді і як такий буде служити для всього українського православного загалу в Канаді. В виду сего весь український православний загал в Канаді повинен, ні, мусить причинитися до його будови.

Дехто з православних Українців з поза Вінніпегу вже сповнив свій обов'язок і прислав свою жертву. Але се зробив тільки хтось не хтось. А на Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпегу мають жертвувати всі православні Українці в Канаді. — всі, як один! Се є їх святий обов'язок і вони не сміють від него відтягтися.

Саме тепер перепроваджується кампанія за збіркою на сплату довшу на будинкові Собору. Кожний православний Українець і Українка є морально зобов'язані зложити на сю ціль свою жертву. І то зложити зараз! Не „завтра”, але ще таки нічи. Той два рази дає, хто зараз дає!

ВІЗИТАЦІЯ АРХИЕПІСКОПА ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА У ФОРТ ВІЛЛІАМ, ОНТ.

День 8 листопада ц. р. останеться назавжди милим спомином в серцях православних Українців у Форт Вілліамі. В сей день витав у нашій громаді наш дорогий Архієрей Високопреосвященний Архієпископ Іоанн Теодорович.

В неділю у 9-ій годині відбулася утрєння. Після утрєні залунали дзвони гарним ніжним звуком, з церкви вийшов хрестний похід: школярі з квітами, сестрицтво товариства і громадяне. Коли Владика висів з автомобіля і благословив нарід, церковний хор співав „Достойно єсть.” Перед церквою було споряджено браму, яка була прибрана канадійськими і українськими прапорами та зеленою. На верху брами була напис „Витай нам Архієрею!” Коли Архієпископ підійшов до брами,

предсідатель церковного уряду, д. Іван Крук, привітав Владика хлібом і сіллю та сердешними словами. Далі в імені Молодого Товариства, яке засновано при церкві вітали Марія Найдя і Ольга Чехова, які і піднесли Владиці віти. В притворі церкви настоятель нашої парохії, о. П. Білон, подаючи Владиці св. хрест щиро привітав його привітною промовою.

Увійшовши до середини церкви Владика найперше помолвився перед Св. Престолом а потім подякував зібраним за теплі привітання і передав привіт від Найпочеснішого Архієпископа Василя, Митрополита Київського і всієї України, від Всеукраїнської Церковної Православної Ради і від всієї Української Автокефальної Православної Церкви.

Почалась Служба Божа на рідній, любій мові. Після читання св. Євангелія, Владика виголосив чудову проповідь на євангельську тему. При кінці Служби Божої відспівано многолїтствіє найпочеснішому Митрополитові Василю, В. Ц. П. Раді, Найпочеснішому Іоанну, Архієпископу канадійському і американському, Канадійській Державі, парафіянам і українському народові.

Архієпископське Богослуження протягнулося до 2 години по полудні.

В той же день Просвіта в Форт Вільямі улаштувала вечором концерт з приводу листопадового свята. На сей концерт був запрошений і Всеч. о. Владика, який м. н. на прохання предсідателя Просвіти д. М. Венгера виголосив надзвичайно цікаву промову. Він оповів про переживання українського народу з самого початку існування України аж до нинішніх днів, згадав про боротьбу українського народу за свою Рідну Церкву, і як свідок цієї боротьби, як учасник війни багато де чого цікавого сказав. Спомінув Владика щирим словом героїв що полягли в боях за любов до України, після чого всі встали і хор заспівав „Ви жертвою в бою”, далі о. Владика, закінчуючи свою палку бесїду, сказав, що ми повинні надїятися на поміч від Господа Бога і що ми нарешті її дочекаємось. По сім хор відспівав „Боже Великий Єдиний”. Бесїда Владики настїльки зворушила публіку, що не один утирав слози.

Слїдувочого дня в пон. 9 лист. відбулася в салі Т-ства Просвіта у Форт Вільямі спільна вечера в честь дорогого Архипастира. У 9-їй год. вечором Владика прибув на сю вечерю. При вході в салю зустрїв Йоґо теплим словом господар цієї вечері д. Іван Пігуляк місцевий учитель. Далі почали вітати Владика члени рїжних організацій, а саме: панна Антонина Гайовська, секретарка Товариства Молоді ім. О. Бесарабової, д. М. Венгер, предсідатель Т-ва Просвіти у Форт Вільям і п. С. Юрїв предсідатель Т-ва Просвіти на Вест Форті. Всі вони вітали в імені своїх товариств. Владика подякував сердечно всім за щирі привітання.

Далі розпочався концерт. З початку виступив мішаний хор, а далі виступали діти (Молоде Товариство ім. О. Кобилянської), які під співи робили рїжні рухи. Як співи мішаного хору, так і співи молоді провадилися під керуванням нашого пароха о. Білона. Почалась вечера. На вечеру прибуло велике число людей (біля 300), чого ніхто не сподївався. І на великий жаль неможливо було за браком місць всіх відразу угостити. Можливо, що дехто і був сим незадоволений, але віримо, що наші парохіяне і симпатки простять нам сей перший наш промах. Жїноцтво наше все зробило, що тільки було в їх силі і за се належить їм велике признання. В часі вечері промовляли з початку: о. Білон, д. Пігуляк, д. Семен Олійник, і д. В. Брильський, а в кінці Всеч. о. Владика.

10 листопада Владика, закінчивши свої візитациї в Канаді, відїхав до Америки залишивши по собі самі найкращі спогади.

Парафіянин.

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕГУ.

Д. П. Демчук, Дрифтінг Ривер, Ман.	10.00
Пані і п-на Залозецькі	10.00
С. Кудрик, Толстой, Ман.	10.00
Т. Стадник, Шіґо, Саск.	5.00
В. Буряник, Гобард, Саск.	5.00
Дрібна збірка в Крїдор	6.40
Н. Кїнар, Вонда, Саск.	10.00
Пані М. Капаціло, Вонда, Саск.	2.00
М. Капаціло, Вонда, Саск.	5.00
П. Чайковський, Кадворт, Саск.	2.00
І. Мельник, Едмонтон, Алта	10.00
Н. Баран,	15.00
С. Ковбель	10.00
І. Камаранський	5.00
Н. Гуменюк	10.00
Н. Мелен, Молвей Гїл Ман.	10.00
Марїан і Катерина Демчинські, Амстердам, Саск.	5.00
Ю. Баран	1.00
Пані М. Бурдет, Емерсон, Ман.	5.00
Ст. Драбик	50.00
А. Новак	5.00
А. Скоробогач, Боблін, Ман.	25.00
Іван Бакун	5.00
Влодко Купченко	1.00
Елісавета Мазяк	1.00
Вас. Новак	1.00
М. Федішин	2.00
А. Дубик	1.00
А. Клим	1.00
І. Жук	2.00
М. Момотюк	1.00
Г. Марко	2.00
Г. Підлубний	2.00
А. Касяничук	2.00
І. Бріндзїй	1.00
А. Савчук	1.00
Г. Кїрилюк	1.00
А. Гурко	1.00
С. Сокульський	1.00
І. Новак	1.00
В. Підручний	1.00
Б. Марко	1.00
Євген Угринюк	1.00
Д. Матїець	1.00
В. Лісовий, Транскон, Ман.	10.00
К. Порхер	10.00
М. Коржик	10.00
П. Строкун	10.00
П. Ковтун, Давфін, Ман.	10.00
А. Шпур	5.00
Мик. Дїрбавка, Дуфрост Ман.	10.00
Ю. Бугера, Дуфрост, Ман.	10.00
Теодор і Параскевія Рєвак	25.00
Мих. Папїш	10.00
М. Скорупська	1.00
Гр. Угринюк	10.00
Марїя Гункевич	5.00
Вол. Жук	5.00
Мирослава Купченко	5.00
Н. В. Бачинський	1.00
П. Довгань	5.00
Марко Цїрка	5.00
Ольга Богонїс	5.00
В. Гуйван	10.00
Гр. І. Блок	25.00
Зєня Богонїс	1.00
Вол. Богонїс	5.00
Мих. Прокопів	10.00
Анєля Ралько	1.50
Вас. Богонїс	2.00
Георгїї і Настуня Ожїйовський	10.00
Катерина Бакун	10.00
Всеволд Свистун	5.00
Євген Гуменюк	1.00
Вол. Гункевич	1.00
Богдан Бабинець	1.00
Мих. Яремко	1.50
Вас. Кїнаш	2.00
Вас. Яцїна	1.00
Марїя Мастюк	5.00
Богдан Совський	1.00
Марїя Свистун	2.00
Марїя Свистун	5.00
Ф. Отаманюк	3.00
В. Угринюк	2.00
о. Вол. Слюзар	5.00
Іґор Гошовський	1.00
В. Біленький	1.00
А. Блонський	1.00
Д. Данько	1.00
В. Гарасим	5.00
Ів. Гарасим	1.00
Євдокїя Бойко	1.00
П. Павлюкевич	1.00
Пані М. Сїмчич	1.09
В. Поташник	1.00
Ілія Мітенко	1.00
Г. Майброда	1.00
В. Паньків	1.00
П. Ратчський	5.00
С. Ганчарик	5.00
Г. Шкляр	2.00

Т. Баран	1.00
В. Пастух	1.00
О. Пастух	5.00
Марїя Муцок	1.00
Мир. Стечишин	1.00
Анна Стечишин	1.00
С. Колодій, Гудів, Саск.	2.00
М. Берляд	1.00
Ілія Бородай	5.00
С. Копот, Бокс 84 Бледворт, Саск.	10.00
Іван Малишка	25.00
А. Струсь	2.00
Маруся Угринюк	5.00
М. Поворозняк	5.00
В. Купченко	10.00
В. Гуменний	10.00
Яків Джурин	1.00
В. Лісовий	10.00
П. Ковальчук	5.00
Пані М. Петрусяк	5.00
С. Тиховецький	35.32
П. Антонів	2.00
В. Новак	5.00
С. Гнатишин	5.00
Мих. Хариш	15.00
П. Залощинський	10.00
В. Гуйван	5.00
Ст. Вївчар	10.00
С. Драбик	5.00
Декан І. В. Метесон	20.00
Љбордїй і А. Олійник	5.00
Антон Галай, Пайн Ривер.	1.00
Текля Козак	10.00
Ілько Романчич	10.00
Пані Марїя Баран (колекта)	25.50
Ілько Сїмчич	5.00
Н. Н.	10.00
В. Купченко	10.00
І. Кїнар, Вонда, Саск.	10.00
М. Кїнар, Вонда, Саск.	5.00
П-ство Гошовські	10.00
З розпродажі кв. стїп:	
о. П. Самець з розпр. кв. стїп і збірка	41.65
В. Івашко, Овкборн,	1.00
І. Панчук Овкборн, Ман.	1.00
С. Кудрик	5.00
М. Кульчицький	10.00
П. Мельничук, Савт Слокан, Б. К Саск.	1.00
Пані Текля Вакалюк, Сїмпсон,	1.00
І. Мисак, Пювічай, Саск.	23.00
М. Райчиба, Прїлейт, Саск.	18.00
В. Кїндрачук, Блїйн Лейк, Саск.	4.00
В. А. Овсяник, Тїодор, Саск.	6.00
Н. Ілюк, Арбака, Ман.	5.00
Л. І. Сорохан, Завале, Алта	10.00
Е. Карпець, Лїдіет, Ман.	7.00
А. Колодницький	5.00
П. Калущка	4.00
В. Свистун	6.00
А. Микїтюк	8.00
І. Довганюк	1.00
Панна Г. Романчич	6.00
Пані Марїя Баран	22.00
(Дальше буде).	

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926. РІК.

(Пояснення скорочень: Гол. означає голос, Глаз. — Утрєння; Літ. — Літургїя; Єв. — Євангелїє; Ап. — Апостол.)

3. Нед. перед Рїздвом (Св. Отцїв). гол. 5. Єв. на Утр., Івана XX. 11—18. На Літ.: Ап. Жид. XI. 9-10, 17—40; Єв. Матея I. 1—25.

6. Серєда. Святий Вєчїр. Канон Рїздва. Царські часи. Літ. Василя Великого з вєчїрнею. Ап. Жї. I. 1—9. Єв. Луки II. 1—20.

7. Четв. Рїздво. Всеночне, що починається великим повєчєрїєм, на якому співається „3 нами Бог”. Утр.: Єв. Мат. I. 18—25; Літургїя св. Івана Золотоустого. Замїсць „Святий Боже”, „Всі ті, що у Христа охрестилися” (Єлицї во Христа) Ап. Галат IV. 4—7; Єв. Мат. II. 1—12. Задостойник ірмос 9-її пісні канона.

Вїд Рїздва до Водосвяття (Богоявленнє) загальниця. Всім часї також не клякається.

8. Пятниця. Собор Пр. Богородїці. Чз Ут. служба вся празника, крїм полїелея. Літ.: Ап. Жид. I. 11—19. Єв. Мат. II. 13—23.

9. Субота. Св. Стефана Первомуч. Ап. Дїяннє, VI. 8—15; VII. 1—5 47—60. Єв. Мат. XXI. 33—42.

10. Нед. по Рїзвї — Богоотцїв. Гол. 6. На Утр. Єв. Ів. XX. 19—31. На Літ.

Православний Калєндар на Рїк 1926.

СІЧЕНЬ.	
1 П. Мч. Бонїфатїя	
2 С. Смч. Іґнатїя	
3 Н. Перед Рїзд. Муч. Юліанїї	
4 П. Вмч. Анастасїї	
5 В. 10 мучеників в Крїті	
6 С. Навч. Рїздва. Прмч. Євгенїї	
7 Ч. Рїздво Христове.	
8 П. Собор Пр. Богородїці	
9 С. Св. Стефана Первомученика	
10 Н. Н. по Р. 20 тис. муч в Нїком.	
11 П. 14 тис. уб. дітей в Вїфлєемї	
12 В. Муч. Анїсїї	
13 С. Прп. Мєланїї	
14 Ч. Обр. Г. Н. І. Хр. Василя Вєл.	
15 П. С. Сїмєвєстра	
16 С. Прор. Малахїя Мч. Гордія	
17 Н. Н. перед Прос. Собор 70 апт.	
18 П. Навч. Богоявленнє	
19 В. Богоявленнє Г. Н. І. Хр.	
20 С. Собор Івана Хр.	
21 Ч. Преп. Георгїя і Домнїки	
22 П. Мч. Полїєвкта	
23 С. С. Грїгорїя, Пр. Дометїяна	
24 Н. Н. по Просвїщ. † Преп. Теод. В.	
25 П. Мч. Татїяна	
26 В. Мчч. Єрміла і Стратонїка	
27 С. Преп. отцїв в Сїнаї	
28 Ч. Преп. Павла і Івана	
29 П. Покл. оковам св. Петра	
30 С. † Преп. Антонїя Вєл.	
31 Н. 30 по 3. св. Д. Атан і Кїр.	
Ап. I. Тїмот. I. 15—17; Єв. Мат. II. 13—23; Лук. XVIII. 35—43.	
13. Серєда. Вїддани Рїздва Хр. Спївається вся служба свята окрїм входу і парамїї на Вєчєрні, полїелея і Єв. на Утрєнню, антїфонїв і входового на Літ.	
14. Четвєр. Новий Рїк. Обрїзаннє Господнє. Св. Василя Великого Всєношнє з полїелеєм, вєдїчаннє, прокїмїє. На Утр. Єв. Івана X. 9—16. Літ. Василя В. Ап. Колосєян. II. 8—12; Жид. VII. 26—28; VIII. 1-2. Єв. Лук. II. 20—21, 40—52. Лук. XI. 17—23. Замїсць „Достойно” співається „О Тебї Радуеться”.	
16. Субота перед Водосвяттям.	
17. Недїля перед Водосвяттям. Гол. 7 Утр.: Єв. Ів. XXI. 1—14. Літ.: Ап. Утр.: Єв. Івана XXI. 1—14. Літ.: Ап. II. Тим. IV. 5—8. Єв. Марка I. 1—8.	
18. Понєдїлок. Другий Святий Вєчїр (Щєдрїй Вєчїр). Пїст. Часи царські. Літ. Василя Великого з Вєчїрнею. Ап. I. Тим. III. 14—16; IV. 1—3; Єв. Мат. III. 1-11. На Вєчїрні, яка совершається окремю о 2 год. читається 13 парамїї; Ап. I. Кор. IX. 19—27. Єв. Лук. III. 1—8; По ектенїях тропар „Голос Господєнь на водах” і совершається велике освяченнє води, яке закінчується відлїстєм Вєчїрні Водосвяття. Водосвяття можна також совершати після заамвонної молїтви на Літургїї;	
19. Вївторок. Богоявленнє Господнє. (Водосвяття) Всєношнє починається великим повєчїрїєм зі співами „3 нами Бог”. Утр.: полїелея; Єв. Мар. VI. 9-11; Літ.: Івана Золотоустого. За мїсць „Святий Боже” співається: „Всі ті, що в Христа охрестилися” (Єлицє, во Христа...). Ап. Тит. II. 11—15; III. 1-7. Єв. Мат. III. 13—17. За мїсць „Достойно” ірмос 9-її пісні канона. Після заамвонної молїтви — велике водосвяття.	
20. Серєда. Собор св. Івана Предтечи. На Літ. вхїдне; „Спаси нас Сїне Божїй, що в Йорданї охрестився, співаємо Тобї Аїлїудя”. Так співається до вїддани — до 27 сїчня. Ап. Дїяннє XIX. 1—8; Єв. Івана I. 29—34.	
24. Нед. після Водосвяття. Гол. 8. На утр.: Єв. Ів. XXI. 15-25; На Літ. Ап. Єф. IV. 7—13; Єв. Мат. IV. 12—17.	
31. Нед. 30 після Тройці Гол. I. Утр.: Єв. Мат. XXVIII. 16—20; Літ.: Ап. II. Кор. VI. 1—10; Єв. Мат. XXV. 14—30.	